

DAINOS, KURIOS NELEIDO MIEGOTI OKUPANTAMS

Juozas Žygas

Zigmo Degučio nuotraukoje "Girių aidų" ansamblio nariai. Iš kairės: V. Kuprys, A. Lukša, V. Balsys, A. Paulavičius, V. Šiukšta

Ginkluotas pasipriešinimas, kuris tęsėsi beveik visą dešimtmetį, galbūt yra pats didvyriškiausias Lietuvos istorijos tarpsnis. 1941 metų birželio mėn. 22-26 d. sukilimas ir partizaninė kova nuplovė tą gėdos dėmę, kuri Lietuvos vardą sutėrė. 1940 m. birželio 14-15 d. visiškai nepasipriešinimas, pasimetimas ir kariuomenės vadovybės kolobaravimas, davė gana gerą pagrindą (nors ir be jo Kremlius būtų apsėjęs) reklamuotis, kad Raudonoji armija atnešė Lietuvai taiką.

Baigiantis Antrajam pasauliniam karui, Vakarų sąjungininkams pritariant, sovietų atėjūnai labai drąsiai jautėsi. Jie buvo tikri, kad amžiams atėjo. Tik sklindančios kalbos apie partizanų veiklą ir naktimis girdimi šūviai juos sulaikė nuo provincijų kolonizacijos. Okupantai laikėsi didesniuose miestuose, kur buvo kariuomenė ir NKVD daliniai.

Nors partizaninė kova pareikalavo tūkstančių aukų, bet Lietuva išvengė Latvijos ir Estijos, kur beveik pusė gyventojų yra atėjūnai, likimo. LDDP bando aiškinti, kad tai sumanių partijos vadovų nuopelnas. Melas! Ne partijos vadovų, bet partizanų nuopelnas!

Šių metų pradžioje teko skaityti, kad išlikusių ir gyvų partizanų tėra apie 450. Bet, būdami 75 - 80 metų amžiaus, vienas po kito į Anapilį iškeliauja. Dabar partizanų globos komiteto sąrašuose tėra apie 400 partizanų. Kiekvienas iš jų yra gyva legenda! Ateityje, jeigu Lietuva išliks laisva, apie juos bus rašomos knygos ir kuriami filmai. Vaikai jų vardus išmoks eilėraščių posmuose. O dabartinė Lietuvos valdžia moka padidintas (personalines) pensijas buvusiems stribams ir saugumo agentams, nes jie "gynė tėvynę". Partizanai ir tremtiniai jokių lengvatų negauna, kadangi jie "prieš tėvynę" kojojo. Ar bereikia aiškiau parašyti, kad suprastume, kieno rankose Lietuvos vairs kol kas yra!

Spalio mėn. 20 d., sekmadienį, įvyko partizanų ansamblio "Girių aidų" koncertas Jaunimo centre. Nors prieš tai jie jau koncertavo Cicero ir Lemonte (Pasaulio Lietuvių Centre), nors tą dieną Lemonte buvo pietūs ir veikėjų pagerbimas, o Šaulių salėje vyko "Oktoberfest" (žinoma, minėti renginiai buvo jau seniau numatyti),

bet nepaisant to, prisirinko artipilnė salė. Dabartiniais laikais tai retai bepasitaiko. Taip pat norėčiau pastebėti, kad neseniai atvykusių, tik keletas tebuvo.

Marija Remienė, kuriai pasiūlius ir paskatinus, ši "Girių Aidų" išvyka ir buvo suorganizuota, susitikimą, tokiomis žodžiais pradėjo: "Partizanai – Lietuvos patriotai. Ir jų dainos yra neišdailintos, bet iš bunkerio ir miškų". Ji susirinkusiems pristatė Antaną Paulavičių, kolektyvo meno vadovą. O jis taip pradėjo: *Girių aidas nenutyla, Aidas tolimų rūšių dienų Vėl ir vėl dainom prabyla Iš jaunystės metų neramiu.*

Girios aidas skrodžia tylą Ir iš rėvų, žvyruobių, raistų Partizanai milžinai pakyla Ir dainuoja su mumis kartu.

Po šių jaudinančių posmų, jis pristatė kolektyvo vyrus:

Vincentas Kuprys – du kartus į Sibirą tremtas. Pirmą kartą – dar būdamas mažu vaiku. Dabar jis yra Vilniaus operos solistas;

Antanas Lukša – "Daumanto" brolis. Jie buvo 5 broliai, visi partizanai. Ir tik jis vienas teišliko. Jis buvo Žaslių gimnazijos direktorius. Kuomet okupantai pradėjo terorą ir ėmė vyrus gaudyti, jis metė gimnaziją ir į miškus išėjo. Dabar jis yra Lietuvos partizanų ir Tremtinių sąjungos pirmininkas.

Vytautas Balsys yra partizanų šeimos narys. Jo tėvas ir du broliai krito. Jis pasakojo apie susidūrimą, kuriame buvo sužeistas. Jų dalinys gavo pranešimą, kad tolokai esančiame kitame miške bus susitikimas su štabo nariais ir ryšininkais. Tame susitikime ir jų dalinys buvo kviečiamas dalyvauti. Jų didelis būrys (beveik kas antaras – kulkosvaidžiu nešinas) į tą mišką nuėjo. Pasirodė keletas vyrų ("ryšininkų"). Jų tarpe buvo J. Deksnys. (Aš vėliau A. Lukšos paklausiau, ar tai tas – liūdnei pagarsėjęs. Man patvirtino, kad tas pats. – J.Ž.). Ir staiga pasipylė ugnis. Kadangi partizanai buvo gerai ginkluoti, tai ir jie atsakė stipria ugnimi. Pasirodė: jie buvo išduoti! Vytautas buvo sužeistas į kojas, bet jam pavyko nušliaužti prie katilo, kuriame partizanai maistą virdavo.

Išgirdęs šaudymą, į pagalbą atvyko gretimas partizanų būrys. Kariuomenės puolimas buvo sulaikytas. Kadangi buvo žiemos metas, tai anksti temo. Pradėjus temti, rusai bijodami nakties metu miške likti, susirinkę užmuštuosius ir sužeistus, pasitraukė. Vytautas liko vienas miške. Atsisėdęs šiaip taip apsitvarstė kojas. Partizanai, kurių stovykla tame miške buvo, sugrįžo ir jį atrado. Jis už partizanavimą visą savo jaunystę – 19 metų Sibile praleido.

Vladas Šiukšta nuo pat vaikystės buvo partizanų ryšininkas. Būdamas 16-kos metų, buvo suimtas, tardomas, kankinamas ir 10-čiai metų nubaustas. Dabar jis yra Jonavos Tremtinių choro vadovas.

Kadangi save pristatyti nėra patogu, Antaną Paulavičių pristatė V. Balsys. Jis tremtinys, kompozitorius, rašytojas ir poetas, Kauno Politikalinių ir Tremtinių choro bei "Girių aidų" vadovas.

Jau buvo minėta, kad jų dainos neišdailintos, bet už tai – ašaras išspaudžiančios. Dažniausia nežinomų autorių sukurtos. Gal būt jų kaulai kokiame raiste ar užverstame šulinyje tebėra.

Ateik, pavasari vienplauki, Dainuok, šalele putinų.

Tamsioj nakty manęs

nelauki,

Aš gint Tėvynės išeinu.

"Žaliuojančiam kaimė

užaugo trys sūnūs,

Trys sūnūs – tvirti ažuolai.

Išėjo į karą mus ginti

nuo priešo,

Aukojos Tėvynei šventai.

Nelauk motinėle, prie klevo vartelių, Trys sūnūs negrįš niekad...

Visų dainuotų dainų nesuminėsiu, kadangi reikia girdėti partizanus jas dainuojant. Vien tik žodžiai tokio įspūdžio nesudaro. Taip pat negalima perduoti to, ką klausytojai pergyveno. Kiekviena daina buvo palydėta karštais plovimais, nes visi dalyvavusieji jautė ir suprato, ką pergyveno tie, kurie tas dainas mums dainavo. Nes jie dainavo apie savo žuvusius brolius ir draugus.

Partizanai vaizdžiai pasakojo savo pergyventų kautynių epizodus. Net sunku įsivaizduoti, kaip dešimt ar penkiolika partizanų priešinosi daug kartų gausesniems rusų ir stribų daliniams. Tokia jų kova turėtų įeiti į Lietuvos istoriją, kaip graikams – Termopilų gynėjai. Žiūrovai, matydami scenoje tuos, kurie yra iš to vieno procento bendro partizanų skaičiaus, kurie gyvi išliko, nepagailėjo audringų ovacijų.

Deja, dabartinė Lietuvos valdžia nė vieno iš jų dar jokių ordinu neapdovanojo. Vietoje jų stribus ir buvusius KGB-istus apdovanojo.

Pasibaigus koncertui,

Lietuvos Seimo rinkimai

Lapkričio 11 d. rytą gautas pranešimas, kad Lietuvos Seimo rinkimuose Tėvynės Sąjunga (Lietuvos konservatoriai) gavo 70 vietų, Lietuvos Krikščionių Demokratų partija – 16, Lietuvos Centro partija – 13, LDDP – 12, savarankiškai iškėlusios save – 4 (tarp jų ir Audrius Butkevičius – Naujamiesčio

sustoję klausytojai jiems be perstojo plojo. Todėl solistas V. Kuprys ir ansamblis, matydami tokių jų dainų įvertinimą, "bisui" padainavo dvi dainas: "Žemė Lietuvos" ir "Trys spalvos", kurias ir visa salė kartu dainavo.

Plovimai ir valiavimai būtų dar ilgai nesibaigę, bet laikas nesulaikomai bėga. Marija Remienė jiems visiems dėkojo, sakydama: "Jūs esate mums Dievo dovana". Ji padėjo ir visiems susirinkusiems. Visiems ansamblių nariams buvo įteiktos gėlių puokštės. Po to ALVUDO atstovai įteikė ansamblių nariams po šimtinę ir kiekvienam po didelį paketą vaisių. Mokytojai B. ir J. Grigai, dr. Jono Adomavičiaus vardu, kiekvienam ansamblių nariui įteikė po tūkstantinę. Visa salė dr. J. Adomavičiui suklebė ovacijas. O ponias B. Grigienę jiems palinkėjo: "Dainuokite, broliai, dainuokite! Tegul niekada nenutyla Jūsų daina!"

Iš Marijos Remienės laiško "Dirvai": ... Šiuo metu man darbymetis - partizanų koncertai JAV ir Kanadoje... Partizanų koncertą atsisakė ruošti Cleveland'as. Negavau salės. Be Cleveland'o bus iš viso 12 koncertų ir kol kas jie - labai sėkmingi.

1-oje apygardoje). Lietuvių tautininkų sąjunga turės tik vieną atstovą – LTS pirmininką Rimantą Smetoną (Ukmergės 61-oje apygardoje). Lietuvos demokratų partija turės du atstovus. Tarp jų – partijos pirmininkas Saulius Pečiūnas. Seimo nariu tapo ir Kazys Bobelis (Marijampolės 29-oje apygardoje).

Girdėta iš Vilniaus

• **LIETUVOS PREZIDENTAS PASVEIKINO B.CLINTON.** Lietuvos Prezidentas Algirdas Brazauskas nu-siuntė sveikinimo telegramą antrą kartą iš eilės JAV Prezi-dentu tapusiam Bill Clinton.

• **LIETUVOS DOVANOTA "NIKĖ" STOVĖS ET BŪSTINĖS KIEMELYJE.** Lietuvos dovanota "Nikė" skulp-tūra nuo šiol puoš Europos Tarybos būstinės Strasbūre vidinį kiemelį. Lietuvos atminimo dovaną Europos Tarybai - skulp-toriaus Petro Mazūro kūrinio "Nikė" kopiją - šios organizaci-jos vadovams įteikė užsienio reikalų ministras Povilas Gylys. Daugiau kaip prieš du dešimtmečius sukurta žymioji skulp-tūra priklauso Lietuvos dailės muziejui, todėl nuspręsta Euro-pos Tarybai padovanoti bronzinę originalo kopiją. Norint nu-lieti naują skulptūrą, prireikė 55 tūkstančių litų, kurie šiemet buvo skirti iš Lietuvos Vyriausybės rezervu fondo.

Jau tapo tradicija, kad įstojusios į šią organizaciją val-sybės pateikia savo atminimo dovanas Europos Tarybai. Nuo 1993 metų pavasario Europos Tarybai priklausanči Lietuva "skolą" grąžino tik dabar.

• **APDOVANOTAS DIPLOMATINĘ MISIJĄ BAI-GIANTIS ITALIJOS AMBASADORIUS.** Diplomatinę misiją Lietuvoje baigiančiam Italijos ambasadoriui Franco Tempestai įteiktas Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino 2-ojo laipsnio ordinas. Prezidento dekrete nurodoma, kad ordinas F.Tempestai skiriamas už nuopelnus plėtojant Lietu-vos ir Italijos tarpvalstybinius ryšius bei draugišką abiejų šalių bendradarbiavimą. F.Tempesta ambasadoriumi Lietuvoje pa-skirtas 1991 metų spalio 30 dieną. Jis buvo vienas pirmųjų Lietuvoje akredituotų užsienio ambasadorių. Diplomatas grįžta į Romą, kur dirbs Italijos užsienio reikalų ministerijoje. Į Vilnių atvyks naujasis Italijos ambasadorius Mario Fugazzola.

• **LIETUVOS IR LATVIJOS SANTYKIAI: KĄ SIŪLO KONSERVATORIAI?** Seimo Tėvynės sąjungos frakcija siūlo priimti nutarimą "Dėl tolesnių Lietuvos Res-publikos ir Latvijos Respublikos derybų". Nutarimo projekte siūloma įpareigoti Vyriausybę tolesnėse derybose su Latvija vadovautis tuo, kad Lietuvos sienos Baltijos jūroje šiaurinė riba eina tiesia linija nuo paskutiniojo Lietuvos ir Latvijos valstybės sienos taško sausumoje ant Baltijos jūros kranto. Taip pat siūloma Vyriausybei kuo greičiau pateikti Seimui ra-tifikuoti 1982 metų Jungtinių Tautų Jūrų teisės konvenciją. Trečiajame nutarimo projekto punkte yra rašoma, kad "Lietu-vos derybų delegacija turi pageidauti susipažinti su Latvijos pusės turimais geologinių tyrimų duomenimis, kurie nebuvo nei perduoti Lietuvai 1992 metais, nei vėliau pateikti susipa-žinti Lietuvos pareigūnams".

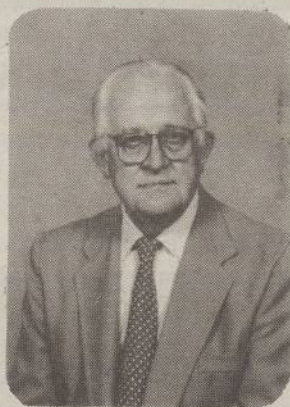
• **ŠI ŽIEMA GALI BŪTI ŠALTA: KURO ATSAR-GOS - NEPAKANKAMOS.** Energetikai neištesėjo pažadų ir šildymo sezonui nesukaupė reikiamo kiekio mazuto, buvo patvirtinta Energetikos ministro Sauliaus Kuto ir Finansų ministro Algimanto Krizinausko susitikime su Seimo Tėvynės sąjungos - konservatorių frakcija. Šiuo metu talpyklose yra 300 tūkst. tonų mazuto. Tai yra mažiau negu turėta tą patį mė-nesį prieš metus. Per savaitę sukūrenama po 7 tūkst. tonų. No-rint normaliai apsirūpinti kuru visam šildymo sezonui, būtina įsigyti dar 340 tūkst. tonų. Energetikos ministras sutiko su konservatorių nuomone, kad dabar mazutas bus perkamas ge-rokai brangesnis, negu galima buvo jo įsigyti vasarą. Dėl to, jo nuomone, kalti tiekėjai, kuriems dėl sutarties netesėjimo nenu-matytos jokios nuobaudos. Anot S.Kuto, "reikia gauti 10 mln. JAV dolerių ir pirkti mazuto pagal skelbimą laikraštyje".

• **DĖL SKOLŲ RUSIJAI GALI BŪTI RIMTŲ NE-SUSIPRATIMŲ.** Energetikos ministras Saulius Kutas beveik neabejoja, kad artimiausiu metu galima sulaukti "labai rimtų Rusijos perspėjimų" ir "liūdnų nesusipratimų", nes Rusija rei-kalauja sumokėti už patiektas dujas. Šiuo metu kasdien sude-ginama po 4-5 mln. kubinių metrų dujų, dėl to skola tik spalio mėnesį padidėjo 8 mln. litų ir dabar siekia daugiau kaip 120 mln. litų. Energetikos ministras sakė, jog iki lapkričio pra-džios su dujų tiekėjais neatsiskaityta, kaip buvo ketinta pagal suderintą grafiką. Skola gali sumažėti, kai Šveicarijos banko "Union bank of Switzerland" suteikta 20 mln. JAV dolerių pa-skola bus pervesta akcinei bendrovei "Lietuvos energija". Ji, beje, yra didžiausia "Lietuvos dujų" skolininkė, nesumokėjusi už suvartotas dujas daugiau kaip 100 mln. litų.

• **BAIGIAMAS LEISTI AKADEMINIS ŽODYNAS.** Iki 2000-ųjų metų bus išleisti visi planuoti 20 Akademinių lie-tuvių kalbos žodyno tomų, - pasakė Eltos korespondentui Lie-tuvių kalbos instituto direktorius akademikas Zigmas Zinkevi-čius. Akademikas priminė, kad po kelių savaičių išeis iš spau-dos 17-asis žodyno tomas, jau parašytas 18-asis, redaguojamas priešpaskutinis.

Iš visur apie viską

PERRINKO JAV PREZIDENTĄ

Algirdas Pužauskas

Po ilgos ir įtemptos kampanijos JAV 42-sis prezi-dentas Bill (William Jeffers-son) Clinton lapkričio 5 d. perrinktas antrajam valdymo laikotarpiui. Jį buvo iškėlusi demokratų partija. Clinton laikomas nuosaikiu partijos centro atstovu. Jis dažnai pa-laikydavo respublikonų su-manymus, jei tai atrodė nau-dinga valstybei.

Niekas dar tiksliai nesuskaiciavo, kiek šie rinki-mai kainavo kandidatams ir jų partijoms, tačiau paskuti-nės savaitės, kaip skelbia Baltųjų Rūmų šaltiniai, kai-navusios demokratams po 1.2 ar 1.5 mln. dolerių kasdien.

Respublikonų partijos prezi-dentinis kandidatas Bob Dole lėšų turėjo daug mažiau.

Abu pagrindiniai kandidatai sutiko, kad ateityje reikėtų reformuoti rinkimų kampanijų finansavimą ir au-kų rinkimą. Senatorius Dole jau pasiūlė, kad ateityje poli-tinės partijos neimtų jokių aukų iš svetimšalių, o pasi-tenkintų tik tuo, ką suaukoja Amerikos piliečiai. Siūloma, kad joks amerikietis neturėtų būti verčiamas skirti savo pi-nigus kandidatui, kuriam jis nepritaria. Tokių "aukų" pasi-taiko, kai lėšas skirsto darbi-ninkų sąjungos arba didžio-sios biznio korporacijos. Se-natorius Dole siūlė pertvar-kyti ir Politinių akcijų komi-tetų veiklą.

Amerikos prezidento rinkimų proga pasaulyje vėl buvo pažvelgta į demokrati-jos proceso esmę. Pietų Ame-rikos šalyse buvo apklausti vietos gyventojai. Pranešime, kurį paruošė Čilės specia-listai, o tyrimo išlaidas apmo-kėjo Europos Sąjunga, sako-ma, kad net 61% apklaustų pripažįsta, jog demokratinė

sistema yra geriausia valdy-mo forma pasaulyje. Tačiau praktiškai žmonės daugiau pasitiki kunigais, spauda, o ne pačių išrinktais politikais. Apklaustieji pripažino, kad jie labiau tiki tuo, ką rašo žurnalistai arba ką jie mato televizijoje, o ne savo politi-kų pareiškimais. Net 18% ap-klaustųjų pareiškė, kad kar-tais protinga diktatūra yra ge-riausia valdymo forma. Pietų Amerikos šalyse už demokrati-nę sistemą pasisakė tik 27%.

Komentatoriai linę sutikti, kad svarbiausias šių metų rinkimų veiksnys buvo JAV ekonominis atsigavi-mas. Pačiu svarbiausiu asme-niu buvo 70-metis JAV cent-rinio banko (Federal Reser-ve) tarybos pirmininkas Alan Greenspan. Ekonomistai jau spėlioja, kad netrukus prasi-dės ekonomikos atoslūgis, pakils infliacija, sumažės darbo vietų. Tuo atveju teks keisti biudžeto deficito suma-žinimo planus. Tada rinkėjai kaltins išrinktuosius politi-kus, kad jie nesilaiko prieš rinkimus duotų pažadų.

Keliais sakiniiais

• Nikaragvos prezi-dento rinkimus laimėjo deši-nio sparno kandidatas, gavęs pirmame rate 49% visų balsų. "Reformuotas" komunistas Daniel Ortega surinko 38% balsų.

• Buvęs Pietų Afri-kos baltųjų valdžios policijos pulkininkas pripažino teisme, kad jis žudė ir persekiojo juo-duosius veikėjus. Teismas jam paskyrė dvi bausmes: iki gyvos galvos ir dar 212 metų kalėjime.

• Valstybinis Rusijos statistikos biuras paskelbė, kad Rusijos gyventojų skai-čius šiais metais sumažėjo iki 147.6 milijonų. Per pirmuo-sius šių metų aštuonis mėne-sius vienam tūkstančiui gy-ventojų gimė 9.1 kūdikis, ta-čiau mirė 14.5 žmonių. Ma-žiau buvo užregistruota ir santuokų.

• Iš pareigų pasitrau-kė populiari Norvegijos premjerė Gro Harlem Brundtland, 57 metų amžiaus, val-džiusi šalį 10 metų. Vyriausybės vadovu tapo Darbo partijos pirmininkas Thorb-joern Jagland. Manoma, kad ponja Gro planuoja kandida-tuoti į Jungtinių Tautų gene-ralinės sekretorės vietą.

• Pasaulio Žydų kon-gresas, pasinaudodamas senų dokumentų slaptumo atšau-kimu, paskelbė, jog 1945 m.

gegužės 10 d. JAV kariuome-nė surado Vokietijoje, senose druskos kasyklose nemažai nacių SS dalinių paslėpto aukso, net koncentracijos sto-vyklose žuvusių žydų auksi-nių dantų. Žydų organizacija mano, kad nacių išplėštas auksas, kurio dvi tonos lai-komos Federaliniame Rezer-vų banke Niujorke ir keturios tonos Anglijos banke, turėtų būti gražintas žuvusių savi-ninkų giminėms. Šveicarijoje bankuose esą laikoma apie 7 milijardų dolerių vertės žy-dams priklausių indėlių bei vertybinių popierių, ku-riuos bankai turėtų grąžinti.

• Pietų Afrikos res-publikos Tiesos ir Susitaiky-mo komisija nusprendė pra-tęsti amnestijos suteikimo laiką, kad kuo daugiau nusi-kaltusių apartheido dienomis galėtų prašyti amnestijos.

• Amerikoje plačiai veikia gamtos saugos aktyvistų prieš 104 metus įsteigta orga-nizacija "Sierra Club". Klu-bui, turinčiam 650,000 narių, vadovauja 15 asmenų taryba. Ji iš savo narių išsirenka pre-zidentą. Iš pareigų pasitrau-kus ilgamečiui vadovui Da-vid Brower, prezidentu iš-rinktas 23 metų amžiaus Adam Werbach, kuriam pa-vesta pritraukti į klubą dau-giau jaunimo.

• Pasaulyje gali pa-

kilti naftos kaina, ypač jei bus šalta žiema. Perdirbimo gamyklos laukė, kad bus at-šauktos sankcijos Irakui. Naf-tos atsargos išseko dar birže-lyje. Šiaurės jūros šalių nafta pakilo iki 25 dolerių už stati-nę. Taip atsitiko pirmąsyk po Persijos įlankos karo dienų. Dar daugiau gali pakilti šil-dymui skirtos kuro kaina.

• Austrijai renkant atstovus į Europos parlamen-tą, netikėtai stipri pasirodė dešiniųjų "Laisvės judėjimo" partija su savo vadu Joergu Haideriu, kurį kairieji kartais vadina "naujuoju nacių".

• Pakistano premjerė Benazir Bhutto turi daug priešų. Prieš ją stojo ne tik šalies Aukščiausiojo Teismo pirmininkas, bet ir valstybės prezidentas bei kariuomenės vadas. Privati Vokietijos tarptautinė bendrovė, tirianti pasaulio vyriausybių veiklą, neseniai paskelbė, kad Pa-kistane yra daugiau kyšininkų negu kitose šalyse. Pakis-tano prezidentas išpėjo prem-jerę, kad ji sudraustų savo investicijų ministrą, kuris dažnai peržengia visas pado-rumo ribas. (Šalia savo parei-gų ministerijoje Asifas Zar-daris yra ir premjerės patarė-jas ekonominiais klausimais bei jos vyras.)

(Nukelta į 3 psl.)

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: DR. JONAS JASAITIS

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents. Air mail overseas \$100.00 yr.

Prenumerata metams \$30.00, pusė metų \$17.00 • Oro pašto į užsienį metams \$100.00 pusė metų \$55.00 • Atskiro numerio kaina 65 centai • Straipsniai pasirašyti pavardėmis, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Redakatoriaus skiltis

KALBOS VALANDĖLĖ

Nesijaučiu turįs teisę atsistoti kažkokio neklystančio pamokslininko pozoje ir išsakyti "vienintelę teisingą" nuomonę. Gal priešingai, toji nuomonė yra netgi nepriimtina? Tačiau pabandykite išklausti ją be išankstinio neigiamo nusistatymo, be įsikaltos "nepajudinamos pozicijos". Pakalbėkime apie vietovardžių rašymą lietuviškajame laikraštyje. Taisyklės – visur vienodos. Tiek Kelmėje, tiek Adelaidėje.

Netoli senosios mūsų valstybės sostinės – Trakų – gyvena karaimai. Atsirado jie čia, kaip daugelis yra girdėję, dar Vytauto Didžiojo laikais. Daugiau kaip penki šimtai metų praėjo, bet iki mūsų dienų karaimai išlaikė savo kalbą, papročius, savitą kultūrą. Ach, kad taip mums jų tautiškumo jausmą!

Į tautos istoriją kaip vienas iš puikiausių puslapių įrašytas knygnešių žygdarbis. Gyvybe rizikuodami, jie be galo daug padarė, kad atspirtų carinės imperijos bandymams sunaikinti lietuviškąją raidyną, kad neleistų jo pakeisti slaviškąja "kirilica".

Nebuvo sėkmingi ir sovietų bandymai lietuvių surusinti. Primygstinė rusifikacija buvo suvokiama kaip dvasinės spaudos priemonė ir besąlygiškai atmetama.

Tačiau Lietuvos nepriklausomybę atkūrus, lietuvių kalbai iškilo ypatingai didelis pavojus: kalbos pamatai griunamami pačių lietuvių rankomis! Tarsi apkvaite nuo primityviai suvokto "vakarietiškumo", patys bruka į savo kalbą tūkstančius svetimžodžių. Jei straipsnelyje ar per radiją sakomoje kalboje nėra vadinamųjų "tarptautinių žodžių", tai tokia kalba vadinama "kaimiška", t.y. pasenusia, atsilikusia. Užtenka kai kuriuos Lietuvos Seimo arba netgi Eltos pranešimus paskaityti, kad suvoktum, kaip giliai ši netikusi mada yra įsišmelkusi.

Karštai pritariu mūsų

skaitytojams, kurie yra pasipiktinę tokiu savosios – vienos iš seniausių ir turtingiausių pasaulyje – kalbos darymu. Tačiau dar labiau tenka stebėtis, kai tie patys žmonės, kurie ką tik nevykusiu kitų nubezdžionėjimu piktinosi, staiga, savo pačių puikius įrodymus pamiršę, ima reikalauti atsakyti lietuviškojo raidyno.

Pats populiariausias priekaištas: "Žemėlapyje niekur neradau Klivlendo, Čikagos, Niujorko ir t.t. Kodėl iškraipote vietovardžius?" Kai kurie net įžiūri "sovietinę įtaką"! Atseit, tai sovietų mada, nes "sovietiniai", girdi, lotyniškojo raidyno nemokėję.

Žemėlapiai, kaip ir knygos, leidžiami įvairiomis kalbomis. Jei minėtų miestų jūs ieškote angliškajame žemėlapyje, savaime suprantama, kad jame lietuviškų rašmenų ir negalite rasti. Nerasite tame savo žemėlapyje net ir pačios Amerikos arba Kanados, nes ten parašyta: "America", "Canada". Tokiais išvedžiojimais vadovaujantis, tektų rašyti "americiečiai" ir "canadiečiai".

Nepainiokime raidynų, ponai! Jei rašome angliškai, aišku rašykime "Cleveland", bet ne "Clevelandas", nes tokio miesto nėra nei lietuviškame, nei angliškame žemėlapyje. Kaip nėra "draivės", taip nėra ir "clevelandiečių". Ir niekada nebuvo!

Reikalavimas rašyti vietovardžius originalo kalba yra visiškai neįgyvendinamas. Ir patys amerikiečiai to nedaro. Pasižiūrėkime, kaip jie rašo Rusijos miesto – Čeljabinsko pavadinimą savo spaudoje. Amerikietis autorius šį vietovardį užrašo ne "originalo kalba", o naudodamasis angliškuoju raidynu: "Cheljabinsk". Taigi nenusižengiamo jokiems reikalavimams, kai rašome "Čikaga". O kad neliktų "nesupratusių", šalia skliausteliuose pažymime: "Chicago". Kaip sakoma, dėl šventos ramybės.

Juozas Žygas

Daugiamandatinių rinkimų duomenys aiškiai parodė, kad LDDP gavo tinkamą atpildą. Taip triuškinančiai laimėjusi 1992 metų rinkimus, dabar ji atsidūrė tik trečioje vietoje. Atrodo, kad prezidentas A. Brazauskas nenori suprasti, kuria linkme laivas turės plaukti. Jis į savo postą buvo išrinktas su LDDP banga, kuomet žmonės, nusivylę buvusią tvarką, patikėjo jų pažadams. Dabar tai bangai supliuškus, manau, kad ir jis turėtų jaustis ant seklumos užplaukęs. Juk partija, kuria jis rėmėsi, nuo valdžios bus nustumta. Tad tuo pat metu ir jo bazė susilpnėja. Bet dabar jis taip kalba, lyg nejaustų iš kur vėjai pučia. Lyg skęstantis bando už šiaudą užsikabinti, minėdamas tuos postus, kurie ir Seimui pasikeitus, toliau liks.

Maždaug jau žinant,

PRADEDA AIŠKĖTI, KĄ RINKIMAI ŽADA

kam teks Ministerio Pirminko postas, prezidentas, kalbėdamas per radiją, pasakė, kad sudarant naują Vyriausybę turės ir su juo skaitytis. Nes jam, kaip Vyriausiam ginkluotųjų pajėgų vadui, priklauso teisė skirti Krašto apsaugos ir Vidaus reikalų ministerius. Jeigu taip būtų Amerikoje, tai joks prezidentas nė puse lūpų apie Vidaus reikalų ministerį net neprasitartų.

Tuo savo pareiškimu prezidentas prisiima atsakomybę už visą tai, ką liūdnai pagarsėjęs "generolas" Romasis Vaitekūnas yra atlikęs. Buvo viešai kalbama ir rašoma, kad kova su organizuotu nusikalstamumu atsimuša į ministro kabineto duris. Kuomet net Seimas jo pašalinimo reikalavo, tai prezidentas bejėgiškai tupčiojo.

Tik ministrą pašalinus, buvo galima ir Henriką Daktarą – "Henytę" areštuoti. Areštas buvo atliktas be Kauno policijos žinios, kadangi policija, kaip ir Vidaus reikalų ministerija, su mafija glaudžius ryšius turėjo. Henriką Daktarą areštavus, į Vilnių grįždami prokurorai tarėsi, ką reikėtų daryti, jeigu Kauno policija bandytų jį išvaduoti.

Bent šiuo atveju visos dešinėsios partijos, turėtų rasti bendrą kalbą ir saugoti, kad į "generolo" vietą nebūtų kiti vaitekūnai pa-

skirti. Priešingu atveju, rinkiminiai pažadai apie kovą prieš organizuotus nusikaltėlius teliktų tik pažadais.

Jeigu dešinėsios partijos sudarys lemiančią daugumą, tai tą Konstitucijos straipsnį, kuris prezidentui tokias teises duoda, jos turėtų pakeisti. Juk tas, kuris valdo Vidaus reikalų ministeriją ir Saugumo departamentą, tai faktiškai ir kraštą valdo.

Jeigu toks Vaitekūno atvejis būtų buvęs Amerikoje, tai prezidentas būtų turėjęs pasekti Niksono pėdomis. Nors Niksono kaltė buvo žymiai mažesnė, tačiau viešojo nuomonė ir liberaliosios jėgos privertė jį atsistatyti.

Amerikoje prezidentą, kuris neturi Kongrese ir Senate jį palaikančios daugumos, vadina "lame duck" – (luoša antis). Jis pats tada negali nieko įgyvendinti ir turi laviruoti, kad gautų pritartimą. Man, atrodo, kad Prezidentui A. Brazauskui būtų sunku tokią rolę vaidinti. Jeigu Seimui, nors ir turinčiam daugumą, būtų sunku su prezidentu dirbti, reikėtų pažiūrėti, kokias teises Konstitucija prezidentui duoda.

Man iki šiol ne aišku, kokia yra Lietuva: parlamentinė ar prezidentinė? Iš buvusios Seimo veiklos būtų sunku išvadas daryti. Dabar tas klausimas turės paaiškėti.

Iš visur apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

Net 25 % biudžeto lėšų skiriama šalies gynybai. Iš 130 milijonų valstybės gyventojų tik apie 100,000 yra užregistruoti kaip pajamų mokesčio mokėtojai. Tarptautinis Valiutos fondas atsakė suteikti naują paskolą, nes Pakistanas ir taip jau yra gerokai išsiskolinęs. Iki ateinančių metų pabaigos valstybė turi sumokėti apie du milijardus dolerių senų skolų ir palūkanų.

Trys didžiosios JAV automobilių bendrovės trečiame šių metų ketvirtyje gavo nemažą pelną. General Motors pelnas – 1.3 milijardo, Fordo – 686 mln. Chrysler bendrovės – 680 milijonų dolerių. Toks General Motors pelnas paskatino Kanados įmonių automobilių dalių gamintojus paskelbti streiką ir pareikalauti didesnių atlyginių.

Indijoje buvo atidarytas pirmasis McDonalds restoranas. Gerbiant Indijos

gyventojų religinius įsitikinimus ir "šventąsias karves", restoranas tiekia "hamburgerius", pagamintus iš avienos.

Indonezijos prezidentas Suharto spalio 15 d. nelauktai atvažiavo į okupuotą Timoro salos rytinį pakraštį, kuris jau nuo 1975 m. kovoja už nepriklausomybę. Okupavusios valstybės vadovas pasveikino katalikų vyskupą Carlos Belo, kuris gavo Nobelio taikos premiją už dalyvavimą šioje kovoje. Be to, vyskupą pasveikino vietinis Indonezijos kariuomenės vadas ir religinių reikalų ministras.

Slaptame Rusijos atominių tyrimų centre, esančiame Uralo kalnuose, nusižudė to centro direktorius Vladimiras Nečijaus, 60 m. amžiaus. Jis buvo ne tik žymus fizikas, įvairių valstybės premijų laimėtojas bei ginklų išradėjas, bet ir 46,000 miesto gyventojų vadovas.

Rusų spauda pripažįsta, kad buvę sovietų valstybės mokslininkai kenčia, dažnai skelbia bado streikus, protestuoja dėl neišmokamų algų, kurios siekia tik apie 30 dol. per mėnesį. Šiame slaptame Čeljabinsko mieste, kuris nepažymėtas Rusijos žemėlapiuose, atlyginimai neišmokėti nuo liepos mėnesio. Mieste siaučia vargas, skurdas ir depresija, pasakė centro vicedirektorius Vladislavas Mikitinas.

JAV pasiuntė Irako kurdams maisto už 7.3 mln. dolerių, nes žmonės badauja. Kreipiamasi į kitas pasaulio šalis, siekiant surinkti nors 40 mln. dol.

Austrijoje dvi dienas trukusiose meno vertybių pardavimo varžytinėse, buvo parduota Hitlerio valdžios konfiskuoto žydų turto už 14.5 mln. dol. Šios lėšos bus išdalintos išžudytų Austrijos žydų ipėdinams. Apie 12 % gaus ir kiti nukentėjusieji – ne žydų tautybės asmenys.

LIETUVOS GYVENIMO ATSPINDŽIAI

I AMERIKĄ...

Torontietis

Apie "firmų" veiklą užtenkamai rašoma Lietuvos spaudoje. Matyt, kad žmonės arba laikraščių neskaito, arba netiki tuo, kas juose rašoma. Kaip žinia, į Šiaurės Ameriką nuvykę ar iš tenai sugrįžę, perdėtai giriasi ir savo pasakomis tikėtai sutvirtina to paties geidžiančių tikėjimą. Gi "firmos" prižada viską.

Taip atsitiko ir mano giminaitei. Paaiškėjo, kad ji už skolą užstatė šeimos nuosavybę, tėvų žemę ir gal dar ką nors. Kas atsitiktų, neprasmukus pro sieną ar pareigūnams išaiškinus jos atvykimo klastą, jau nekalbant apie rimtą negalią? Pagaliau, kiek užtruks laiko uždirbti tiek, kad galėtum atiduoti tokias nežmoniškas skolas? Kas atsitiks, jeigu imigracijos pareigūnai pagaus už vizos pažeidimą, nespėjus net įsidarbinti?

Pasirodė, jog veikia ištisas nelegalių firmų tinklas. Žmonės, didelių uždarbių pažadais sužavėtus, Lietuvoje atrinktus, Kanadoje pasitinka, už atskirą mokestį įdarbina arba persiunčia į JAV. "Firmos" ypač mėgsta verbuoti tuos, kurie turi užsienyje giminių, nes bėdos atveju jie visvien pagelbėtų. Griežčiau kontroliuojant įvažiavimą į JAV, dabar į tenai lengvesnis kelias per Kanadą. Iškvietai – ne bėda. "Firmų" atstovai eina per pensininkų butus, ieškodami dokumentų, lietuviškose kapinėse nusirašo mirusiųjų pavardes. Taip sudarytus iškvietai, patvirtintus neklausinėjančio advokato, lengva parduoti Lietuvoje net ir be tarpininkaujančių "firmų".

Apie visa tai jau šiek tiek žinant, sąžiningam šio krašto piliečiui kyla neužtarautas konfliktas. Apie nelegalius veiksmus juk reikia pranešti valdžiai. Bet kaip elgtis, kuomet įvelti artimieji? O tylėdami tampame "firmų" talkininkais, taigi – nusikaltėliais.

Nors apie kai kurių tėvynainių išdaigas daug kalbama tarpusavyje, kažkodėl spaudoje vengiama apie tai rašyti. O rašyti derėtų! Viena, kad artimieji apsisaugotų nuo "firmų" paslaugų, antra, kad patys išvengume galimų nemalonumų.

Atgimimo laiku buvo malonu būti lietuviu. Deja, po nelyg "trečiojo pasaulio" nelegalių imigrantų antplūdžio, to nebepasakysi. Daug išgirstame apie visokiausiais būdais čia atkeliavusius ir užsibuvusius Čikagoje bei kitur.

Dažnai dėl mums nepriimtino jų elgesio stebimės ar pasijuokiamo. Kiek kitaip jaučiamės, kai tiesiogiai esame paliečiami patys. Nejmanoma tėvynainių sudrausminti, bet ir neturėtume pagelbėti jų tarsi įgimto sovietiško pratešimui. Ne taip, kaip aš.

Štai viena tautiečių atvykimo į Šiaurės Ameriką istorija. Vidurnaktyje Toronte suskambėjo telefonas. Kalbėjo moteris Montrealyje, teigianti, kad mes – pažįstami. Kur tau! Toliau skaitydami įsitikinsite, kad tai tebuvo žinomas išpiršimo triukas. Ši moteris, kaip vėliau patyriau, neseniai atvyko iš Lietuvos ir ištekojo už senyvo lietuvi. Pas ją atsidūrė į bėdą patekusi mano pusseserė, kurią ji dabar globojanti. Paprašiau kalbėtis su pačia 52 metų amžiaus, tik kartą gyvenime matyta giminaite. Ši sakė, kad susimokėjusi 4 tūkstančius dolerių bevardei Lietuvos "firmai", atvyko į Kanadą, kurioje buvo prižadėta ją apgyvendinti ir įdarbinti. Tačiau atskridusi įsitikino, jog niekas apie tai nežino. Nepasiteiravau, iš kur atsiradusi "globėja".

Tebemieguistas ir kiek pyktelėjęs, kad iš anksto nepranešta, kad nepasitarta apie darbo galimybes, nes juk tai ne turistinė kelionė, patariau giminaitei apsisukus grįžti namolio, pagal amerikietišką biznierišką nuostatą, priimant nuostolį ir jo nebedidinant.

Tai buvo nekoks patarimas, tuomet nesupratęs, kokios pasekmės jos laukia sugrįžus. Bet aš negalėjau jai daug kuo pagelbėti dėl šeimyninės padėties. Toronte gyvenantys seneliai savo priežiūra jau apsirūpinę. Tai ką jai čia veikti, nemokant anglų kalbos? Dėl visa ko prižadėjau paskambinti jai rytoj, kai atsipeikėsiu ir pasitarsiu su žmona bei Valstijose gyvenančiu broliu.

Nors turėjome išvykti, kitą dieną praleidau tardamasis su broliu, su jos vyresniąja, prieš kiek metų čia viešėjusia kita seserimi, gyvenančia Panevėžyje, ir taip pat su vienokiais ar kitokiais būdais čia įsikūrusiais vėlesniais ateiviais.

Broliui jau buvo paskambinta. Anas, pensininkas ir kiek liguistas našlys, sakęs, kad galėtų lyg tai jo priežiūrai atsikviesti į Ameriką. Tuo tarpu pataręs jai vykti pas mus.

(Bus daugiau)

Iš Eltos pranešimų

Finansai ir verslas

LDDP

ATSTOVAUS ĮSPĖJA

Seimo biudžeto ir finansų komiteto pirmininko Felikso Kolosausko (LDDP) nuomone, neatsakingi politikų pareiškimai dėl lito patikimumo sukėlė neigiamus padarinius pinigų rinkoje. Spalio 24 d., F. Kolosausko duomenimis, iš Centrinio Lietuvos banko išplaukė 10 mln. dolerių, spalio 28 d. – 16 mln. dolerių. Per paskutinę savaitę dolerio pardavimo kursas šoktelėjo, anot jo, iki 4,08 lito. Už tai Lietuvos piliečiai sumokėjo bankams, pasak Seimo nario, per 6 mln. litų. Nutraukdami indėlius litais ir pirkdami dolerius, jie dar neteko palūkanų daugiau kaip už vieną milijoną litų. "Žmonių kišenės tuštėja, o bankininkų pampsta", – pažymėjo F. Kolosauskas. Jis teigė, kad pinigai jau išplaukia iš Lietuvos. Lietuviai, pasak jo, atidaro savo sąskaitas Latvijoje.

TAISYKLĖS UŽSIENIO BANKAMS, ATEINANTIEMS Į LIETUVĄ

Lietuvos banko valdyba nusprendė, kad užsienio bankas, norintis steigti skyrių Lietuvoje, turi veikti ne mažiau kaip 5 metus, o pastaruosius dvejus metus – neuostolingai. Paskutinius vienerius metus jam neturi būti taikytos poveikio priemonės.

Į Lietuvą "ateinančio" užsienio banko pagrindinis kapitalas turi būti ne mažesnis kaip 50 mln. ekiu. Leidimai bankams steigti Lietuvoje skyrius ar atstovybes išduodami, laikantis tokių pačių reikalavimų, kaip ir steigiamiesiems užsienio bankų skyriams toje užsienio šalyje, kurioje veikia tas bankas.

KETINAMA REMTI SMULKŲJŲ VERSLĄ

Smulkusis verslas Lietuvoje bus remiamas per Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo fondą. Tai viena iš pagrindinių Smulkaus ir vidutinio verslo įstatymo projekto nuostatų. Vyriausybė šį dokumentą apsvairstė ir pateikė priimti Seimui. Jame nurodoma, kad smulkus ir vidutinis verslas turėtų būti remiamas specialiomis valstybės ir savivaldybių programomis. Joms įgyvendinti įstatyme ir numatytas šio verslo skatinimo fondo sukūrimas. Fondo lėšos sudaromos iš valstybės biudžeto asignavimų. Savo pinigais taip pat prisidės tarptautinės

organizacijos ir fondai, Lietuvos ir užsienio juridiniai bei fiziniai asmenys.

Kelionės

ILGĖJA BEVIZIAI MARŠRUTAI

Užsienio reikalų ministeriją pasiekė nota, kurioje pranešama, kad nuo gruodžio 1 dienos Lietuvos piliečiai galės be vizų keliauti į Slovėniją. Remiantis bevizio režimo sutartimi, šios šalies piliečiams taip pat nereikės vizų, vykstant į Lietuvą. Įsigaliojus sutarčiai, Lietuvos piliečiai galės lengviau pasiekti turistų bei verslininkų pamėgtas Pietų Europos valstybes – Italiją ir Graikiją. Iš Lietuvos į šią žemyno dalį galima patekti be vizų keliaujant per Lenkiją, Čekiją, Slovakiją, Vengriją. Lietuvos piliečiai be vizų gali vykti į daugiau kaip 20 šalių.

NEKVIESTI SVEČIAI

Spalio 30 d. popietę Lazdijų rajono Cijūniškės kaime, Asadauskų sodyboje policijos pareigūnai sulaikė 51 nelegalų imigrantą iš Afganistano. Tarp sulaikytųjų buvo 27 vyrai, 10 moterų ir 14 vaikų, keli iš jų – dar kūdikiai. Apklausti pabėgėlius buvo labai sunku, nes dauguma yra beraščiai ir nekalba kitomis kalbomis, išskyrus savo gimtąją. Asmens dokumentų daugelis taip pat neturi, tik 8 parodė pasus. Šie nekviesti Afganistano piliečiai buvo išvežti į Pabradės pabėgėlių registracijos punktą.

Kultūros naujienos OPEROS "BIRUTĖ"

SUKAKTIES MINĖJIMAS

Vilniuje, Marijos ir Jurgio Šlapelių name – muziejuje surengtas pirmosios lietuviškos operos "Birutė" 90-ųjų metinių minėjimas. Žymių visuomenės veikėjų, lietuvių puoselėtojų namuose taip pat atidaryta šiai sukakčiai skirta paroda. Ji primena, kad Marija Piaseckaitė-Šlapelienė į Lietuvos kultūros istoriją įrašyta ir kaip pirmosios tautinės operos pagrindinio vaidmens atlikėja.

Pirmoji lietuviška opera – kompozitoriaus Miko Petrausko "Birutė" – pirmą kartą žiūrovams buvo parodyta lygiai prieš devyniasdešimt metų – 1906-ųjų lapkričio 6-ąją. Tuomet dar neprofesionalaus, mėgėjų teatro pastatymas buvo rodomas Vilniaus miesto – dabartinės Filharmonijos – salėje. Operos spektaklį sukūrė lietuvių

kultūros draugijos "Vilniaus kanklės" nariai. "Birutės" libretą parašė ir operą režisavo Gabrielis Landsbergis-Žemkalnis, kuris taip pat sukūrė Senojo vaidilos vaidmenį.

KNYGA APIE VASARIO 16-OSIOS AKTO SIGNATARUS

Lietuvoje išleistas reikšmingas istorijos leidinys, skirtas 1918 metų Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarams – dokumentinė knyga "Signatarai. Vasario 16". "Ši knyga labai reikšminga mūsų kartai, nedaug žinančiai apie 1918 metų Vasario 16-osios Lietuvos Nepriklausomybės akto signatarus. Ji bus reikalinga ir ateities kartoms, kurios iš prasmingų jų gyvenimo darbų galės mokytis siekti laisvesnio, teisingesnio gyvenimo", rašo leidinio įžangos autorius – Kovo 11-osios akto signataras, Lietuvos archyvų departamento direktorius Gediminas Ilgūnas.

Kronika

A. BRAZAUSKAS – LIETUVIŲ SUSIVIENIJIMO ARGENTINOJE GARBĖS NARYS

Prezidentui Algirdui Brazauskui pirmadienį įteiktas Lietuvos susivienijimo Argentinoje garbės nario raštas. Jį įteikė susivienijimo pirmininkas Albertas Toleraitis. Susitikimo su Prezidentu metu A. Toleraitis papasakojo apie susivienijimo veiklą. Buvo prisimintas šis pavasaris, įvykęs A. Brazausko vizitas į Argentina. Tuomet 9 vietiniai lietuviai, tarp jų ir A. Toleraitis, buvo apdovanoti Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinais. Argentinoje gyvena apie 20 tūkstančių išeivių iš Lietuvos.

AMBASADORIUS A. VALIONIS ATSTOVAUS LIETUVAI IR RUMUNIOJE

Nuo šiol ambasadorius Antanas Valionis Lietuvai atstovaus dar vienoje Europos valstybėje – Rumunijoje. Lietuvos ambasadorius Lenkijoje ir Bulgarijoje skiriamuosius raštus įteikė Rumunijos Prezidentui Ionui Iliesku. Bukarešte vykusiame Rumunijos vadovo ir Lietuvos ambasadoriaus pokalbyje apsvaistytos galimybės bendradarbiauti, įsijungiant į ekonomines bei karines Europos struktūras.

LIETUVIŲ KULTŪROS DARŽELIUI 60 METŲ

Vincas Apanius

1929 m. lapkričio 4d. sušauktame šiam tikslui susirinkime, kuriame dalyvavo tuo metu veikusių draugijų ir kuopų atstovai, nutarta įrengti Lietuvių kultūros darželį Cleveland Rockefeller parke. Dar 1926 metais miesto valdžia Rockefeller parką, užimančią 35 akrų plotą, paskyrė Kultūros Darželių sąjungai, vėliau pasivadinusiai Kultūros Darželių federacijos vardu. Tuo laiku jos pilnateisiais nariais buvo: Šekspyro (Shakespeare), vokiečių, žydų ir italų bendruomenės. Lietuviai į ją įstojo penktieji. Šiandien jau yra dvidešimt trys tautiniai darželiai.

Lietuvių Kultūros darželis buvo įrengtas, pasinaudojant federaliniais viešųjų darbų projektais. Architektas W.E. Philbrick paruošė Kultūros darželių planus, naudodamasis jam suteiktais duomenimis. Kiekvienas planas buvo konkretus, atvaizdavo tautos praeitį ir kultūrą. Projektą, kainavusį daugiau kaip 80 tūkstančių dolerių, patvirtino Federalinė valdžia.

Lietuvių Kultūros darželis yra lyros formos, at-

spindintis tautos polinkį į dainą. Viename lyros rakte stovi prelato Jono Mačiulio – Maiironio, o kitame – Dr. Vinco Kudirkos biustai. Tarp jų įrengtas Birutės fontanas.

Tašytais akmenimis grįsti takai – laiptai leidžiasi į vidinę ir centrinę darželio dalį – estradą, kurios sienoje įmūryti Gedimino stulpai. Priešais juos stovi Dr. Jono Basanavičiaus paminklas. Estradoje telpa per 300 žmonių.

1936 m. spalio 11 d. įvyko oficialus Lietuvių kultūrinio darželio atidarymas. Šiose išskilmėse dalyvavo Lietuvos pasiuntinybės Vašingtone įgaliotinis Dr. Mikas Bagdonas, Ohio gubernatorius Martin L. Davei, Cleveland miesto būrmistras Harold H. Burton, Šv. Jurgio parapijos klebonas Vincas G. Vilkutaitis, kitų tautybių darželių atstovai, gausus būrys lietuvių, atvykusių iš kitų miestų.

Federalinei valdžiai atlikus pagrindinius Lietuvių kultūrinio darželio įrengimo darbus, patiems lietuviams

teko jį užbaigti ir pagražinti. Pliki akmenys ir smiltys grožio nesudaro. Reikėjo tą smiltyną apsodinti pritaikytais medeliais, užpildyti juodžemiu, apsėti žole, įvesti laistymo sistemą ir pagaliau pastatyti numatytus paminklus.

Pagaliau Lietuvių Kultūros darželis pradėjo išryškėti ne vien tik kaip Klivlendo lietuvių kultūros židinys, bet ir kaip vieta, įamžinanti visos lietuvių tautos kultūros įamžinimą šiame krašte. Tai liudija didelis lietuvių visuomenės susidomėjimas ir darželio įrengimui teikiamos aukos. Darželio įrengimo darbus rėmė pavieniai asmenys organizacijos ir plati lietuvių išeivių spauda.

1939 metais buvo iškilmingai atidarytas "Taikos darželis" – Peace Garden, kuris yra laikomas visų tautinių grupių bendru darželiu. Šiame darželyje užkasta po saują žemės iš kiekvienos tautinės grupės gimtojo krašto. Lietuvos žemės saują yra paimta iš Palangos, Birutės kalno. Lietuvos konsulas Dr. Petras P. Daužvardis ją užkasė bendrų iškilmių metu.

Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV LB atstovų komisijos dokumentai

REZOLIUCIJA

Dėl Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijos (NATO) plėtimosi

Komisija,

– susidedanti iš Lietuvos Respublikos Seimo narių, visų Lietuvos parlamento partijų atstovų bei JAV Lietuvių bendruomenės įgaliotų atstovų,

– jausdama atsakomybę dėl taikos, stabilumo ir saugumo Lietuvoje ir visoje Europoje užtikrinimo, kaip pagrindinio nepriklausomos, demokratinės ir klestinčios Lietuvos egzistavimo garanto,

– matydama svarbiausiu Lietuvos Respublikos saugumo garantu narystę NATO,

– pripažindama, kad nepriklausomos Lietuvos valstybės tolesnė sėkminga raida ir stiprėjimas priklauso ir nuo bendro lietuvių tautos, kuri gyvena tėvų žemėje ir už jos ribų, veiksmų, siekiant svarbiausių tikslų koordinavimo, pareiškia:

1. NATO šiandien yra svarbiausia transatlantinės erdvės sauguma garantuojanti organizacija. NATO buvimas Europoje įgalina šiame kontinente išlaikyti ir plėtoti demokratinę santvarką bei laisvos rinkos ekonomiką. JAV įsipareigojimas NATO ir dalyvavimas sprendžiant Europos problemas bei NATO plėtimas yra ypatingai svarbūs veiksniai Lietuvai.

2. Lietuva yra neatsiejama Vakarų civilizacijos dalis ir turi visas bei pilnas teises dalyvauti NATO. Lietuvos saugumą gali užtikrinti tik greita integracija į Europos ir transatlantinės struktūras. Mes, lietuvių tautos atstovai Tėvynėje ir užsienyje, pasisakome už neatidėliotiną Lietuvos įsijungimą į NATO. Lietuvos palikimas už integracijos procesų ribų ne tik apsunkintų šiuo metu Lietuvoje vykstančių reformų eigą, bet ir pakenktų visos Europos saugumo ir stabilumo plėtrai.

3. Siekiant užtikrinti Europos saugumo nedalomumą ir NATO plėtimosi prodeso vientisumą bei atvirumą, Lietuva privalo būti integruojama į NATO kartu su kitomis Vidurio Europos valstybėmis. Atsižvelgiant į stiprėjančio dvišalio Lietuvos ir Lenkijos bendradarbiavimo svarbą užtikrinant saugumą ir stabilumą Baltijos jūros regione, svarbu, kad Lietuva pradėtų stojimą į NATO procesą kartu su Lenkija.

4. Sveikintina JAV Kongreso iniciatyva įstatyminiu keliu paremti NATO plėtimosi į Vidurio Europą idėją. JAV parama ir dalyvavimas sprendžiant Baltijos jūros regiono klausimus visada turėjo ypatingą reikšmę Lietuvai. Mes pripažįstame ir vertiname ypatingą JAV teikiamos pagalbos Lietuvai reikšmę, jai siekiant patenkinti NATO narystės kriterijus bei praktinį suderinamumą ir sąveikumą su NATO pajėgomis. Raginame JAV administraciją pasisakyti už neatidėliojamą Lietuvos priėmimą į NATO.

5. JAV "Baltijos veiksmų planas" ar kiti panašūs dvišaliai projektai turi svarbią reikšmę JAV – Lietuvos santykiams ir gali padėti Lietuvai stoti į NATO, tačiau jokių būdu nepriimtini kaip kompensacija vietoj pilnateisės narystės šioje organizacijoje.

6. Komisija kreipiasi į JAV Prezidentą, Kongresą bei kitų NATO valstybių narių parlamentus ir vyriausybes, šių valstybių visuomenines bei politines organizacijas ir piliečius, o taip pat ir į Lietuvos išeivius JAV ir kitose valstybėse, kviesdama juos visokeriopai paremti Lietuvos siekį vienu metu su kitomis Vidurio Europos valstybėmis pradėti derybas dėl Lietuvos stojimo į NATO.

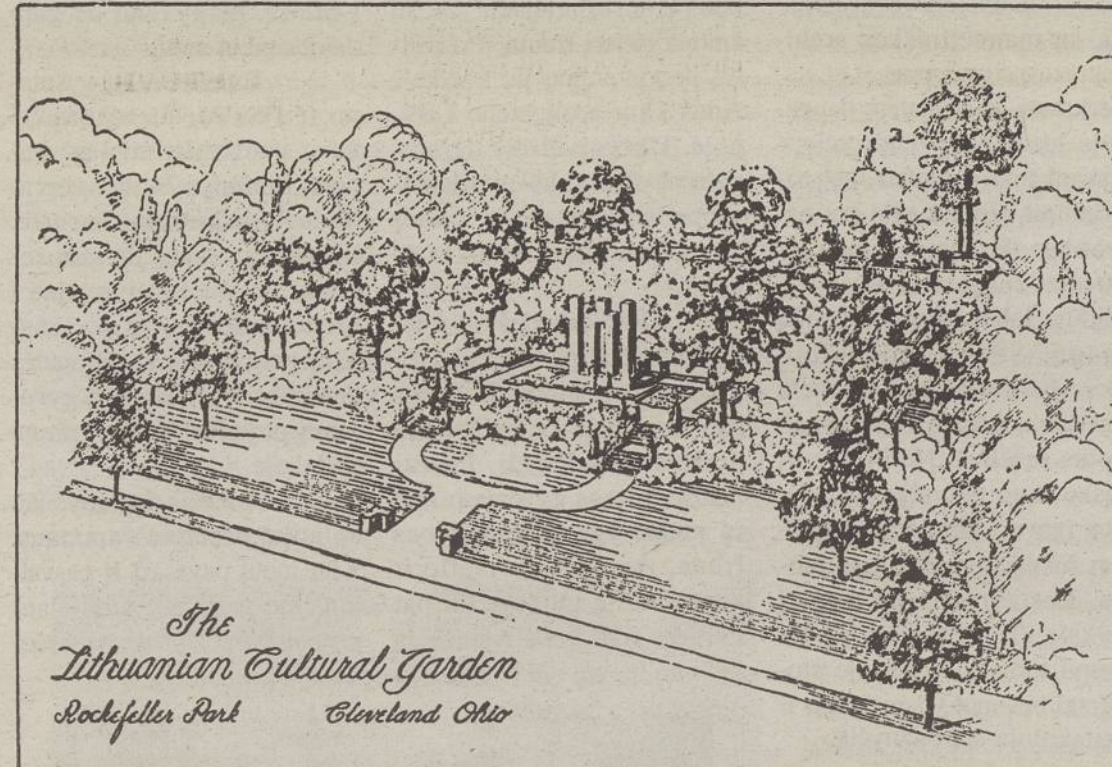
Komisija kreipiasi į Lietuvos vadovybę, kad, siekiant pilnateisės narystės NATO bei stengiantis atitikti jos keliamus reikalavimus, būtų atitinkamai padidintos šalies gynybai skiriamos lėšos.

Komisijos pirmininkas

Everistas Raišuotis

Komisijos pirmininkas

Donatas Skučas

Lietuvių Kultūros darželio projektas, pažymėtas 1933 metų birželio 11 d. data

ALT'O SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Tarybos 56-sis suvažiavimas, įvykęs lapkričio 2 dieną, praėjo darbingoje nuotaikoje. Dalyvavo šimtinė narių, kurie ryžosi stiprinti ALT'o politinę veiklą, pasikeitus sąlygoms Lietuvoje. Buvo šiek tiek pakeisti ir šiem laikams pritaikyti organizacijos nuostatai.

Ypatingai įdomūs ir svarbūs buvo du pranešimai. Dr. Jonas Genys, atstovaujantis ALT'ą Vašingtone Jungtiniame Pabaltiečių

komitete, pranešė, kaip vyksta akcija dėl Lietuvos priėmimo į NATO ir kaip sekasi parengti rezoliucijas dėl Karaliaučiaus krašto. Siekiama, kad iš jo būtų išvesta rusų kariuomenė ir kad krašto valdymo klausimas būtų svarstomas tarptautiniu mastu. Tuo reikalu tariamasi su aukštaisiais valdžios pareigūnais. Dabartinės administracijos atstovai, ypač Valstybės departamente ir Saugumo taryboje, nėra mums palankūs.

Antrąjį labai svarbų

pranešimą perskaitė dr. Jonas Valaitis. Pranešėjas supažindino su Amerikos Lietuvių Tarybos jau paruoštu memorandumu Amerikos prezidentui Karaliaučiaus reikalui. Memorandumas po rinkimų bus įteiktas prezidentui ir kitiems vyriausybės pareigūnams.

Išklausius įvairių ALT'o skyrių pranešimus ir finansines ataskaitas bei aptarus tarybos veiklą, buvo pristatytas naujasis Tarybos pirmininkas dr. Jonas Račkauskas.

kas. Suvažiavimas gausiais plojimais padėkojo Grožvydui Lazauskui, kuris ALT'o pirmininku išbuvo 9 metus. Žodį tarė ir naujasis pirmininkas J. Račkauskas. Vakare Balzeko muziejuje įvyko iškilminga vakarienė, kurią paruošė ALT'o Čikagos skyrius. Sėkmės ALTui!

ALTO Informacijos skyrius

**GARBĖS VARDAS -
V.A.DAMBRAVAI**

Utenos rajono savivaldybė nutarė suteikti savo įžymiam kraštiečiui – Lietuvos Respublikos Nepaprastajam ir Įgaliotajam ambasadoriui dr. Vytautui Antanui Dambraiui Utenos miesto garbės piliečio vardą.

PORTUGALIJOS KELIAIS

Beata Čiurlionienė

(Tęsinys)

Nustebino sodo dydis: ėjom, ėjom ir atrodė galo nebus. Kai pagaliau jis baigėsi, paaiškėjo, kad atsiradom kitame miesto gale. Nebetoli buvo ir senoji katedra miesto centre ir seniausias Portugalijos gotikinis vienuolynas, įžymus savo Cloisters.

Bandysiu paaiškinti kas yra Cloisters, nes žodyne išversta "vienuolynas", o tai iš tikrųjų tėra viena iš vienuolyno sudėtinių dalių. Ne kiekvienas vienuolynas turi Cloisters. Cloister – architektūrinė sąvoka, apibūdinanti vidinį vienuolyno kiemą po atviru dangum su dengta arkada ir sodeliu centre. Dažniausiai jie būna labai puošnūs, pasižymintys ypatinga architektūra ir sodiniais. Šis buvo gan apleistas, bet labai jaukus ir tylus. Galima suprasti, kodėl vienuoliai mėgo tą vietą meditacijai. Iš kiemo kažkaip netikėtai gražiai atsiveria senos katedros, kuriai vienuolynas priklausė, bokštai.

Ypatingai gražūs buvo taip vadinami gargoilai. Tai groteskiškos gyvulių arba fantastiškų padarų figūros, o dar dažniau jų galvos, puošiančios pastatą, bet kartu ir tarnaujančios labai konkrečiam tikslui – vandens nutekėjimui. Tai tipiškas gotikinis elementas. Tą dieną kaip tik truputį linojo, tai mes galėjome matyti, kaip iš įvairių siaubūnų nasrų pylėsi, o kai kur tiesiog kliokė vanduo.

Manau, kad kovo pa-baiga yra geriausias laikas kelionėms Portugalijoje. Oras tuo laiku – pats tinkamiausias. Tik kelias dienas linojo, bet daugiausia švietė saulė. Jei dangus ir apsiniaukdavo, tai netrukus vėl pragiedrėdavo. Temperatūra beveik visą laiką buvo tarp 65-70 F. Sezonas dar neprasidėjęs, turistų mažai, varginantys karščiai dar neatkeliavę, viskas daug pigiau. Pavyzdžiui, už viešbutį vasaros mėnesiais būtų tekę mokėti dvigubai.

Kadangi mūsų dar laukė iškyla į "casino", tai nutarėm važiuoti link Estoril. Noriu paminėti, kad Portugalijoje labai griežtai laikomasi valgymui nustatyto laiko. Pavakarieniauti prieš aštuntą valandą yra neįmanoma, restoranai uždaryti. Žinoma, visada galima kur nors užkasti, bet rimtos vakarienės negausi. Todėl nutarėm ir pavakarieniauti Estoril Casino. Ir neapsigavom. Ne tik dėl kabareto šokėjų pasirodymo, buvusio tuoj po vakarienės.

Nesu labai didelė tokio tipo renginių mėgėja. Maniau, kad tai bus tik kojyčių pakilnojimas, pusnuogių mergaičių pasimaivymas pagal tradicinę, daug kartų girdėtą muziką. Be to, žinoma, neapsiėjo. Bet tai buvo visiškai netikėtas reginys, kurį sunku net apibūdinti. Nei spektaklis, nei miuziklas, visko po truputį. Visa programa buvo pagrįsta Portugalijos istorija. Šokiai, muzika ir kostiumai buvo vos ne iš viso pasaulio: iš Brazilijos, Afrikos, Kinijos, Indijos. Spektaklio pabaigoje scenoje ir tikras lietus pradėjo lyti, ir gyvas dramblys pasirodė. Daug aistros, daug liūdesio, daug džiaugsmo ir didvyriškumo, taip kaip ir visoje Portugalijos istorijoje.

Kitą dieną mes ramiai praleidom, braidžiodami

po mūsų abiejų labai pamėgtą miestelį Cascais, o vakare nuvažiuom į patį vakarinį Europos tašką – Cado da Roca (tariasi: Kado da Roka). Toje vietoje esi paskutinis Europoje, matantis besileidžiančią saulę. Nedidelėje suvenyrų krautuvėlėje galima nusipirkti pažymėjimą (sertificate), liudyjantį, kad tikrai buvai vakariniame Europos taške.

Kovo 19 d. vėl mūsų kelias nusiaus į šiaurę. Lyg ir ne taip toli, bet vis tiek geras gabaliukas susidarė: pirmyn – atgal nuvažiuom apie 400 kilometrų. Pirmasis mūsų sustojimas buvo Batalha. Mažas miestukas su milžiniško dydžio bažnyčia ir vienuolynu. Bažnyčia buvo pradėta statyti 1388 metais, ir baigta 1483 metais. Nors ištikrųjų netikslu sakyti, kad baigta, nes daugelis koplyčių buvo pristatytos dar ir 1575 metais. Kai kurių aštuonkampių rotundų konstrukcija tokia sudėtinga ir pavojinga, kad tik mirčiai pasmerkti kaliniai buvo siunčiami ten dirbti.

Cloisters labai gotiški, su manueliniškos architektūros elementais, bet neperkrauti, kaip matėm daugelyje kitų vietų. Bažnyčia – pakankamai paprasta, bet pagrindinis įėjimas tuoj pat patraukia dėmesį – visas išpuoštas religiniais siužetais. Viduje labai daug vitražinių langų. Saulės spinduliai, skverbdamiesi į vidų, meta ant sienų įvairių formų spalvotus šešėlius. Nuo laiko ir, aišku, nuo netvarkymo, sienos įgavo labai įdomią spalvą: rusvą, sumaišytą su juoda. Restauracija po truputį vyksta. Ten pat vietoje yra meno mokykla, kurioje studentai besimokydami kartu ir restauruoja šią bažnyčią.

(Bus daugiau)

SUSITIKO BROLIAI

Jurgis Janušaitis

Lietuvai nepriklausomybę atkurus, tėvynainiai, išeivijoje išgyvenę penkis dešimtmečius, be abejo nori aplankyti savo Tėvynę ir artimuosius. Neretai į tėvų žemę sugrįžta amžinam poilsiui čia tremtį užbaigę tautos sūnūs ir dukros.

Tokių keliautojų gretose sutinkame ir buvusį Lietuvos operos solistą Antaną Sprindį, šiais metais Lietuvoje apsilankiusį ir ten praleidusį net trejetą mėnesių. Lietuvą jis pirmą kartą aplankė prieš dešimtį metų, bet tada dar okupacijos laikotarpiu nedaug ką pamatė, tik susitiko savo artimuosius.

Sprindžių šeima buvo stambūs ūkininkai, Tėvynę mylintys žmonės. Antanas, pamilęs muziką ir dainą, balsą lavinęs net Italijoje, tapo operos solistu. Jis keletą metų dainavo Lietuvos operoje pagrindinius vaidmenis. 1938 m. rugsėjo 10 d. Antanas vedė baleto šokėją Ireną Eidrygevičiūtę. Tačiau karas bei okupacija sujaukė ir jų gyvenimą.

Antrą kartą okupantams iš Rytų artėjant, abu su žmona išėjo į tremtį. Po įvairių pergyvenimų jie atvyko į Ameriką ir apsigyveno Čikagoje. Dirbo įvairius darbus, pelnėsi duoną, kol užsitarnavo poilsio dienas. Jų šeimos laimę praturtino sūnus Rimvydas.

Prieš dvidešimt metų Sprindžiai persikėlė į Floridą, įsikūrė ramioje Deltonos gyvenvietėje ir vylėsi čia praleisti saulėlydį. Po ramaus, gražaus gyvenimo metų sunkia liga susirgo žmona Irena. Antanas su meile ir kantrumu ją globojo iki pat mirties. A.a. Irena žemiškąją kelionę baigė 1995 lapkričio

9 d. Po žmonos mirties Antanas Sprindys persikėlė į Daytoną Beach, arčiau mielių draugų, kurių jie nestokojo.

A.A. Irenos prašymas buvo – po mirties grįžti į gimtąją žemę amžinajam poilsiui. Ši mylimos žmonos prašymą Antanas išpildė. Šių metų birželio mėnesį jis, vykdamas Lietuvon, nuvežė ir žmonos žemiškuosius palaikus – urną su pelenais. Liepos 4 d. po gedulingų pamaldų Igulos bažnyčioje, Jos palaikai buvo su derama pagarba ir iškilėmis palaidoti Petrašiūnų kapinėse.

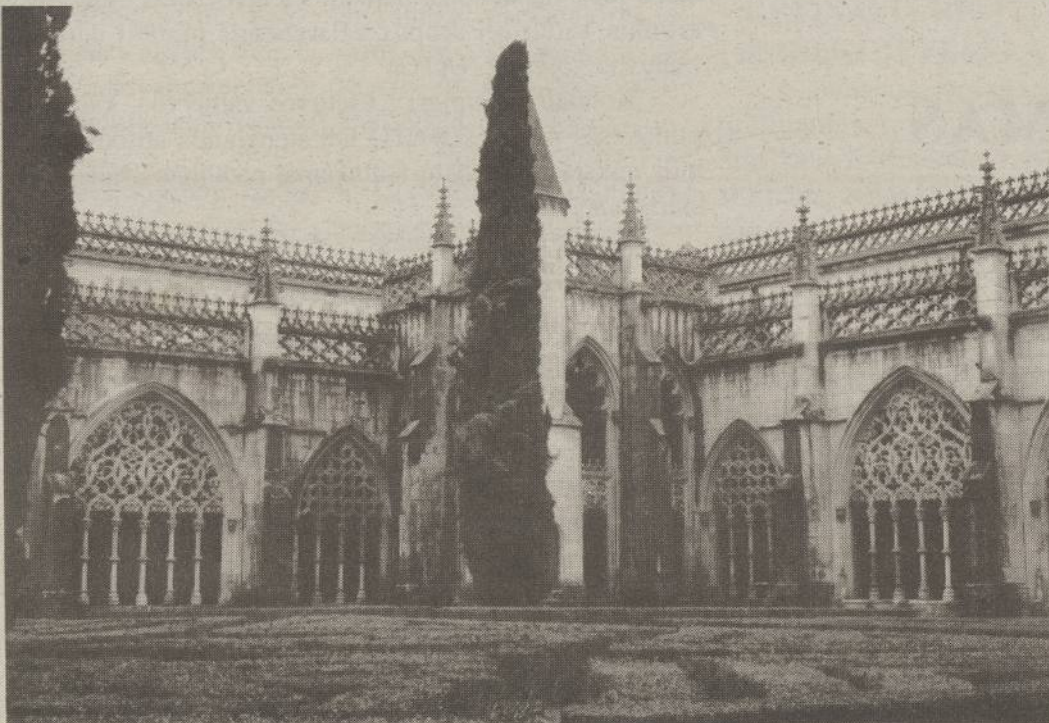
Lietuvoje Antanas susitiko savo brolį Povilą – ūkininką. Jie aplankė tėviškėje artimuosius, giminių, tėvų ir kitų artimųjų kapus, Kryžių kalną, pakeliavo po gražią Lietuvą. Broliai pasidalijo prisiminimais, pergyvenimais, kurių abu tiek daug patyrė. Antanas išėjo į Vakarus, bet jo gyvenimo dalia nebuvo lengva. O brolis Povilas likęs Lietuvoje, įsijungė į partizanų gretas, kovojo už Lietuvos laisvę, vėliau pateko bolševikams į rankas, buvo ištremtas į Sibirą, pergyveno be galo daug sunkių metų.

Dviejų brolių – Antano ir Povilo – susitikimas buvo nuostabiai mielas. Antanas Sprindys 24 dienas praleido Druskininkų kurorte, ten taisė sveikatą. Po visų kelionių jis laimingai sugrįžo į Daytoną Beach, kur po skaudžių pergyvenimų, žmonelės netekties, ryžtasi savo gyvenimą praleisti mielių draugų aplinkoje.

Antanas Sprindys jau sulaukė brandaus amžiaus. Kitų metų pavasarį Jį pasveikinsime garbingo jubiliejaus proga: švenčiant devyniasdešimtąjį gimtadienį.

Antanas ir Povilas Sprindžiai prie Kryžių kalno

Batalha. Vienuolyno kiemas - Cloisters

Daktaro A.Čepulio priimamasis

AMŽIUI ŽENGIANT

Dauguma žmonių (tarp jų ir dalis gydytojų) galvoja, kad įvairių ligų padažnėjimas ir bendras vyresnio amžiaus asmenų silpnėjimas yra neišvengiamas, nesulaukiamas ir natūraliai kylantis iš senėjimo proceso. Iš tikrųjų senėjimas yra labai sudėtingas. Jį reguliuoja žmogaus genai, įvairios, dažnai dar nepastebėtos ligos, o ypač – sumažėjęs fizinis judrumas. Dažnai net sunku atskirti tikrą senėjimą nuo išgydomos ligos.

Pateikiame kelias mintis apie mankštos reikšmę žmogaus senėjime. Didelė dalis žmonių, perkopusių 65 metų slenkstį, visiškai nesimankština ir iš viso labai mažai juda galvodami, kad jie jau nėra pajėgūs, kad didelis aktyvumas jiems gali pakenkti. Pasiekę 65 metus, jie dažnai prisijungia prie kortų žaidėjų ir televizijos žiūrėtojų ir neužilgo pastebi visoki nusilpimą bei ligas.

Nejudrus gyvenimo būdas veda prie įvairių chroniškų ligų: širdies arterijų susiaurėjimo, aukšto kraujospūdžio, cukraligės (diabeto), raumenų ir kaulų nykimo, iš dalies – osteoporozės ir net depresijos. Neretai baimė nugriūti ir nusilaužti koją arba liguistas atsargumas mažina seno žmogaus judrumą. Statistika taip pat parodė, kad žmonių, vyresnių kaip 65 metų, tačiau fiziškai aktyvių, mirtingumas yra žymiai mažesnis negu tų, kurie mažai judėdavo. Tinkama mankšta gal ir neprailgins gyvenimo, bet tikrai pratęs jo savistovumą. Kartais mankštą turi

A.L.Čepulis, MD

prirašyti ir prižiūrėti gydytojas.

Bendruomenės, kuriose žmonės daugiausia dirba fizinį darbą ir šiaip daug juda, turi žymiai mažiau sergančių širdies arterijų susiaurėjimu. Panašūs duomenys matomi, palyginus dirbančius fizinį darbą su visą dieną sėdinčiais tarnautojais: širdies ligos darbininkų tarpe yra retesnės. Žmonės, kurie išlaiko savo raumenų (muskulų) pajėgumą, taip pat sulėtina širdies senėjimą bei silpnėjimą.

Senstant aukščiausias pasiekiamas pulsas mažėja. Primename, kad jūsų aukščiausią pasiektą pulsą pratimų metu galima apskaičiuoti, atimant žmogaus amžių iš 220. Žinoma, šis skaičius nepasako, ar žmogaus širdis yra visai sveika.

Tinkama mankšta pagerina širdies veikimą tiek senam, tiek ir jaunam panašiai. 1985 metais buvo apklausi 27.000 žmonių, turinčių daugiau kaip 65 metus amžiaus. Pasirodė, kad tik 7.5% reguliariai mankštinosi. Visi kiti tik retai judėdavo arba jų gyvenimo būdas buvo visai nejudrus. Stebėtina, kad tik trečiadaliui jų gydytojai patarė mankštintis.

Ne visas matomas žmogaus senėjimas yra tik jo pragyventų metų pasekmė. Kūno organų pajėgumas, žengiant amžiui, mažėja, bet dažniausia neproporcingai dėl fizinio nejudrumo. Raumenų silpnėjimas kartu su mažėjančiu jų kiekiu kūne prasideda nuo 30 metų am-

žiaus ir iki 80 metų sumažėja nuo 30 iki 60%.

Nors ryšys tarp osteoporozės ir mankštos nėra visai aiškus, bet teigiamas veikimas aiškiai pastebimas. Tačiau nežiūrint, kiek vyresnio amžiaus žmogus besportuotų arba atlikinėtų įvairius pratimus, jo kūne riebalų proporcija pasilieka didesnė, negu jaunuolio.

Žmogui senstant, mažėja ne tik jo lankstumas. Lėtėja ir jo smegenų veikla. Pagaliau žmogus nebepajėgia apsitvarkyti namuose, nueiti nusipirkti reikalingų smulkmenų ir maisto produktų. Tačiau net ir ši vyrų bei moterų grupė gali vėl grįžti į savistovų gyvenimą, jei pavyksta juos išjudinti, įtraukti į nuolatinės mankštos programą. Tyrimai dar kartą patvirtino, kad fizinis aktyvumas padeda išvengti įvairių ligų.

Visiems žinomas artritas paliečia daug senstančių žmonių. Nors daugumai jis tik sukelia skausmą, bet kai kuriuos suluošina. Kruopštūs tyrimai parodė, kad įvairūs pratimai pagerina žmogaus, sergančio artritu, pajėgumą nuo 10 iki 25%: pagreitina eiseną, sumažina skausmą ir depresiją. Kartais šis pagerėjimas išlieka net 9 mėnesius, baigus mankštos programą.

Mankšta ypač vertinga, susirgus lengvo ir vidutinio sunkumo artritu. Kad pratimai netaptų įvairių sužeidimų priežastimi, reikia kartu stiprinti raumenis (muskulus), ypač aplink sanarius.

Turbūt vienas iš populiariausių pratimų vyresnio amžiaus žmonėms yra vaikščiojimas. Jis turi būti pakankamai greitas, kad pakeltų sveiko žmogaus pulsą bent iki 100 per minutę. Panašiai veikia šokis ir plaukimas. Įvairūs grupiniai pratimai su jaunu vadovu taip pat yra priimtini, išskyrus tuos atvejus, kai jis, neįvertindamas senesnio žmogaus pajėgumo, kelia jam tuos pačius reikalavimus, kaip ir sau.

Atrodo, kad jei sensantis žmogus daug skaito, klauso paskaitų ar tik žaidžia žaidimus, kurie reikalauja galvoti, smegenų veikimas ne blogėja, o dažnai net gerėja. Tyrimai Kalifornijos Universitete Irvine parodė, kad mankšta padidina iš smegenų kilusį neurotrofinį faktorių, palaikantį neuronus sveikais.

Nors itin teigiama mankštos įtaka, stabdant senėjimą yra neginčijama, bet matome ir neigiamų pasekmių, kurios dar nėra gerai ištyrtytos, nes problema – nepaprastai sudėtinga.

KELIONĖ Į SĖKMĘ

Raimonda Mikatavage

Garbingas elgesys

Jei pažadėjai padaryti ką nors gero, imk ir padaryk. Pažadėjai, kad būsi ištikimas sutuoktiniui, tai ir būk toks. Tie, kurie daug žada, bet mažai daro, nėra garbingi. Geriau jau visai nežadėti.

Garbingi žmonės nepamiršta kitų. Kaip gi gali laikyti save garbingu, jei nemėgini sustabdyti draugo, planuojančio ką nors negero? Garbingumas reikalauja rūpintis kitais, padėti jiems tapti kaip galima geresniais ir ginti silpnesnius. Dažnai girdžiu, kaip žmonės skundžiasi darbdaviais, tačiau patys nenori rizikuoti ir pamėginti ką nors pakeisti kompanijoje ar bent pasiūlyti viršininkui. Pastebėjęs neteisybę, diskriminaciją ar prievartą, garbingas žmogus jaučia pareigą įsikišti. Ir dar: dažniausia galima rasti būdų, kaip įsikišus, neprarasti darbo.

Jeigu nori tapti garbingesnis, susirašyk, kas tavo elgesyje yra negero ir paprasčiausiai taip nebedaryk (Stephen R. Covey, 1989). Garbingumas daug iš žmogaus reikalauja, tačiau gerai atsilygina. Laikydamasis tiesos, tesėdamas pažadus ir padėdamas kitiems, išliksi garbingas, igysi sielos ramybę ir gerbsi pats save.

Humoro jausmas

"O, mielas drauge, šypsokis kuo dažniau ir gyvenimas bus puikus..." – iš K. Kerbedžio dainos

Nereikia imti visko per giliai į širdį. Puiki mintis būtų – pernelyg rimtai nereaguoti ir į save. Padarei klaidą. Na tai kas? Pasijuok ir pasimokyk iš jos.

Tačiau tai visai nereiškia, kad turi pro pirštus žiūrėti į savo darbą. Darbas, tikslas, svajonės, tobulėjimas yra rimti dalykai. Jie – tavo kelionė į sėkmę. Nesi toks rimtas tik todėl, kad visko vis tiek nesužiūrėsi. Kartais kas nors atsitiks, nepriklausomai nuo to, ar tu kuo prisidėsi, ar ne. Kartais tu iš viso nesužinosi, kad kas nors atsitiko. Bus nustebimų, bus klaidų. Humoro jausmas padės viską pergyventi ir likti jaunu, sveiko proto bei mylėti save.

Laikraštyje "Darbininkas" radau nuostabų

straipsnį apie humorą. Jo autorius viską pasako daug geriau nei aš:

"Juokas – tai proto ašmenys ir antrasis regėjimas, logikos draugas ir jėgos brolis, minties laisvė ir sielos revoliucionierius, nerūdijantis išminties ginklas ir vibratorius, griauantis fanatizmo stulpus, įtampos žaibolaidis ir patikimiausias sielos masazistas... Ko netenka individas, nesugebantis arba nemėgstantis juoktis? Viso to, kas jau minėta..."

Šypsokis kitiems, šypsokis fotografuodamasis, juokis iš gyvenimo nesėkmių, prajuokink savo draugą. Tegul tavo veidas nušvinta, tegul plaučiai prisipildo oro! Kelionė į sėkmę bus kur kas džiaugsmingesnė.

Gera savijauta

"Pagrindinė kūno funkcija – nešioti smegenis" – sakė Tomas Edisonas

Pasijuokime:

"Pažinojau žmogų, kuris metė rūkyti ir gerti, liovėsi mylėtis ir valgyti kalorinę maistą. Jis tikrai buvo sveikas, kol nenusižudė." (Johnny Carson)

Fizinė sveikata turi didelės įtakos psichinei. Iš tiesų, rūpintis savo kūnu bei valdyti įvairiausias jo poreikis yra būtina, jei nori tobulinti sėkmę sąlygojančius protinius igūdžius bei požiūrius. Bus sunku sustiprinti emociškai, jei nesirūpinsi savo kūnu bei sveikata. Geriausias patarimas, kalbant apie sveikatą ir su ja susijusius įpročius, visuomet yra saiko jausmas.

Esi jaunas, tačiau tai, kaip dabar rūpiniesi savimi, apspręs, kada pradėsi senti ir kokio amžiaus sulauksi. Tikra tragedija, kad daugybė jaunatviškų svajonių niekada neišsipildys todėl, kad jų savininkus nusineš ankstyva mirtis, dėl kurios patys bus kalti. Priežastys gali būti labai įvairios: vairavimas, nepaisant taisyklių, narkotikai, alkoholis, užkrečiamos ligos ir ypač rūkymas. JAV-ose bendras mirčių nuo narkotikų ir autoavarijų, žmogžudysčių ir savižudybių skaičius yra mažesnis negu mirčių, kurių priežastis – cigaretės (David Kessler, 1994). O cigaretės čia – ne tokios madingos ir priimtinos kaip Lietuvoje.

Be to, tikrai baugina paskutiniai statistiniai duomenys apie AIDS. Ši užkrečiama liga sparčiai plinta jaunų žmonių tarpe ir ypač – tarp moterų.

(Bus daugiau)

"Žaibo" LSK narės Judita Petraitienė ir Rūta Motiejūnaitė kviečia: "Sportuokime kasdien". (23-osiose Wayne Salem žaidynėse Judita laimėjo bronzos, o Rūta – aukso medalį rutulio stumime)

MOTERIS IR VALSTYBĖ

Rasa Razgaitienė

(Pabaiga)

Dailininkės, eksponavusios savo darbus, pasidalino mintimis apie kūrybą. Jaunieji Čiurlionio Menų gimnazijos mokiniai dainavo, skambino pianinu, grojo smuiku. Vakaras užsibaigė malonia staigmena, kai prof. Landsbergis susirinkusiems paskambino tris Čiurlionio preliudus.

Šeštadienio programoje buvo šios temos: "Jaunų žmonių vertybės ir tikėjimas" – dr. Lilijana Astra (Lietuvos Tautininkų Santalka), "Mokyklos ir šeimos ryšys" – Švietimo ir mokslo ministerijos sekretorius R. Motuzas, "Rinkiminis biuletenis" – Vyriausios Rinkimų komisijos narys A. Sapiega, "Visuomenės informavimo priemonės" – Tėvynės Sąjungos atstovė spaudai Rasa Rastauskienė ir Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos atstovas spaudai Artūras Vazbys, "Politinio įvaizdžio formavimas" – buvęs Aukščiausiosios tarybos pirmininko V. Landsbergio atstovas spaudai Audrius Ažubalis ir "Sėkmingos strategijos politikoje" – prof. Romas Vaštokas iš Kanados.

Idomus L. Astros pranešimas apie dabartinės Lietuvos jaunimo psichiką, jos paveldėtas problemas ir pasąmonėje išlikusią sovietmečiu padarytą žalą palietė visų dalyvių ne tik protus, bet ir širdis. Kam skirti atsako-

mybę už dabartinę moralinę krizę ir tikrųjų vertybių nesupratimą? Pranešėja didžiausią kaltę skyrė ne tik buvusiai sovietmečio aplinkai, bet ir dabartinei LDDP valdžiai, kuri nepadeda Lietuvos jaunuomenei augti ir bręsti moraliai. Jauni žmonės mato neteisingumą ir chaosą juos supančioje aplinkoje. Labai sunku jiems paaiškinti, kodėl taip yra. Net 40% apklausto jaunimo išreiškė norą iš Lietuvos emigruoti ir gyventi kitoje šalyje kaip "balti žmonės", o ne "bananinėje" valstybėje.

Nors Švietimo viceministras R. Motuzas kalbėjo apie reformas Lietuvos švietime labai pozityviai, tačiau jam oponavusi Seimo narė R. Hofertienė siek tiek kitokių dalykus pabrėžė. Jos nuomone, nors dabartinė sistema suteikia vaikams daug žinių, jina nesugeba ir nenori vykdyti jaunimo dorovinio auklėjimo. O be doros, be pagrindinių tautinių principų supratimo, be tvirtų tikybos pagrindų visose mokslo institucijose, valstybė praras savo atžalyną ir tada lietuvių tautos ateitis nebus užtikrinta.

Popietinėse sesijose vyravo dalykiški patarimai rinkimų kampanijai ir kitai politinei bei visuomenei veiklai. Konferencija užbaigta nuoširdžiais jos dalyvių padėkos žodžiais Tautos Fondui ir Lietuvos himnu.

ANTRASIS "MOTERS SAVAITGALIS"

Aurelija M. Balašaitienė

Pasaulio Lietuvių Centro, esančio Lemonte, IL, renginių komiteto energinga, išradinga ir sumani pirmininkė Bronė Nainienė, pasitelkusi panašiai nusiteikusias moteris, surengė antrą "Moters savaitgalį". Renginys buvo plačiai reklamuojamas spaudoje, kviečiant visus, tiek moteris, tiek vyrus, toje programoje dalyvauti. Iš skelbimų buvo aišku, kad tai – puiki, informatyvi programa, apimanti bet kurios lyties asmenims aktualias temas – nuo sveikatos ir teisinių bei finansinių problemų sprendimo iki literatūros ir istorijos nagrinėjimo. Atrodo, kad inteligentai turėtų ta programa domėtis... O kaip buvo iš tikro?

Spalio 25 dienos vakare Lietuvių Centro Dailės muziejaus patalpose programa prasidėjo literatūros vakaru, kuriam vadovavo Jonė Valaitienė, supažindindama klausytojus su programos dalyvėmis.

Nijolė Jankutė – Užubalienė, daugelio jaunimui skirtų knygų ir scenos veikalo autorė bei aktyvi spaudos darbuotoja, skaitė giliai apgalvotą prieštarą vertinamos knygos – "Karšta zona" analizę. Klausytojai tikėjosi jos pačios talentingos plunksnos originalių veikalo, tačiau aukštos erudicijos įkvėptos originalios išvados vertė susimąstyti.

Aurelija Balašaitienė, daugiau žinoma kaip žurnalistė ir beletristė, nustebe publiką prisipažinusi, kad poezija esanti jos "tikroji meilė", ir perskaitė keliolika savo eilėraščių. Julija Švabaitė-Gylienė, poezijos rinkinių ir populiarių romanų autorė bei laureatė, sugebėjo taip pralinksminti klausytojus, kad visa publika raitėsi iš juoko. Skaitydama "Senelių likimą", realistiškai ir su dideliu humoro žiupsniu autorė pasakojo, kaip močiutė savo anūkėliui dėstė lietuvių kalbos grožį ir lankstumą, aiškindama mažybinįs daiktavardžius, pradedant nuo "motinėlės"... Kitame feljetone viena močiutė susijaudino, kad jos naujoji anūkėlė "pasmerkta" tapti astronaute. Sunku buvo jai išaiškinti, kad jaunoji motina pavadinusi dukrele "Astra" (žvaigždė), o tėvui patikęs "Nautės" vardas. Taip ir atsirado "Astra-Nautė"...

Po programos buvo ponios Jolantos Kerelienės suruoštos jaukios vaišės ir pabendravimas pakilioje nuotaikoje, o vaišių stalai linko nuo skanėstų.

Šeštadienio rytą susi-

rinkus į posėdžiams skirtą patalpą, Bronė Nainienė paskelbė oficialią savaitgalio programos pradžią ir pakvietė kun. Algirdą Palioką sukalbėti invokaciją. Prašydamas Dievo palaimos savaitgalio sėkmei, kun. Paliokas iškėlė moterį kaip kilnesnės, jautresnės dvasios žmogų, iš kurio spinduliuoja vidinis grožis ir kuris girdi dar neištartą skundą. Bronė Nainienė, nusakiusi savaitgalio programos uždavinius, pakvietė visuomenininkę Nijolę Maskaliūnienę vadovauti programai.

Programa prasidėjo simpoziumu "Moteris ginkluojasi žiniomis", kuriam pirmininkavo teisės mokslų daktarė Laima Nainytė-Garbonkienė. Turint reikalingų žinių, galima nugalėti visas kliūtis... Ji pradėjo, juokais sakydama, kad moterys stengiasi sužinoti, kaip pakeisti pasaulį ir "kaip pakeisti mūsų vyrus". Jų kasdienio gyvenimo rūpesčiai, šalia tradicinių, moteriai nustatytų pareigų, apima ir apdraudą, ir problemas, susijusias su prastos kokybės ar apgadintomis prekėmis, namų parinkimą ir pirkimą bei daug kitų realių gyvenimo problemų. Norint jas tinkamai išspręsti, reikia "apsiginkluoti žiniomis".

Linda Burbienė kalbėjo apie klausos sutrikimą ir girdėjimo aparatų. Rūta Kilienė informavo apie bankų paslaugas ir atsargumą, perkant patarnavimus ar prekes bei būtinybę tikrinti pardu-

tuvių skaičiavimo mašinų sąskaitas. Kitaip sakant, kaip saugotis nuo apgavystės ir žinoti vartotojų teises.

Daktarė Rima Skrupskaitė-Tamošiūnienė išsamiai nagrinėjo sveikatos draudos parinkimą, nurodymus skirtumus tarp įvairių savo paslaugas siūlančių sveikatos draudimo organizacijų. Ji pabrėžė, kad svarbu žinoti, jog gydytojas, o ne draudos agentūra yra aukščiausias autoritetas. Tik nuo jo priklauso, kada pacientas gali būti iš ligoninės išleistas.

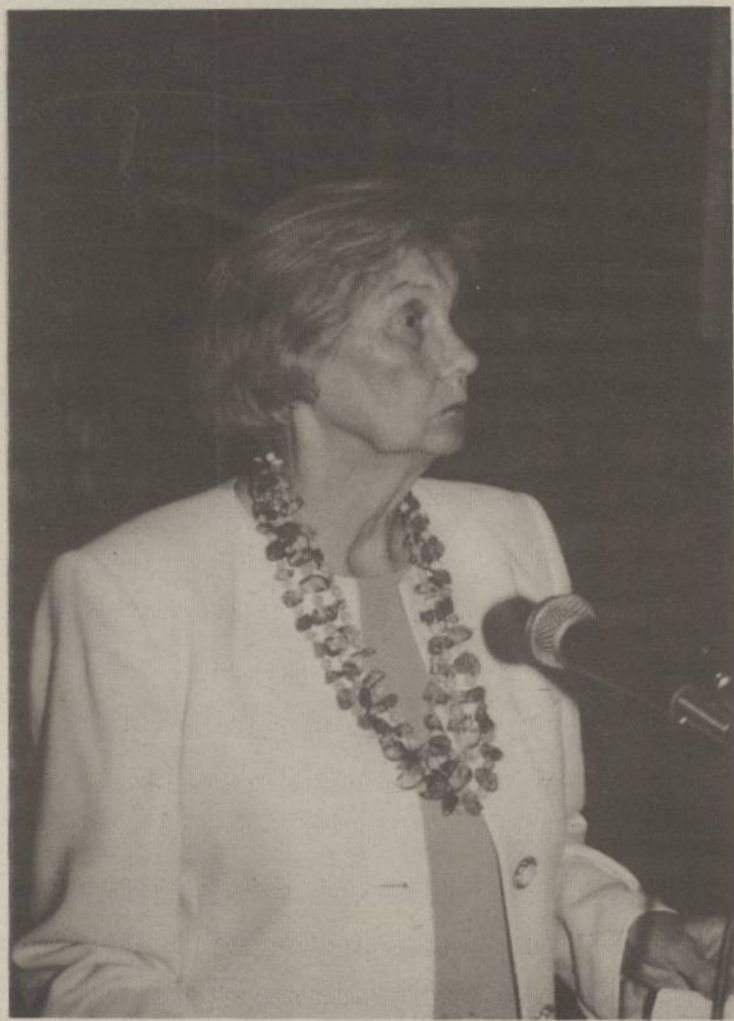
Nekilnojamojo turto specialistė Alvida Rukuižienė smulkiai nurodė, kaip pasirinkti naują gyvenvietę ir išnagrinėti gyvenamą rajoną, atsižvelgiant į savo šeimos reikalavimus, būtent: mokyklas, prekybos centrus, susisiekimą, o taip pat derinantis prie savo finansinio pajėgumo.

Seminarui vadovavusi adv. Garbonkienė iškėlė nepaprastai svarbią pilietinės pareigos dalį – būtinybę dalyvauti politiniame gyvenime ir pareigą balsuoti. Ji neagitavo už vieną ar kitą Amerikos prezidentinį kandidatą, tačiau skatino gerai apsvarstyti jų pažadus, nes nuo jų priklausys ir Amerikos ateitis, ir Baltijos šalių saugumas. Naujojo prezidento rankose bus ir federaliniai teismai, ir Aukščiausio Teismo sudėtis bei leidimas įvesti maldą mokyklose, leidimas žudyti arti gimimo esančius kūdikius ir nusižudyti su gydytojo pagalba...

(Bus daugiau)

V.Kučo nuotraukoje: kun. A.Paliokas skaito invokaciją, pradedant "Moters savaitgalį". Už jo – N.Maskaliūnienė

Bronė Nainienė pradeda "Moters savaitgalį" Lemonte V.Kučo nuotr.

BALSAVIMAS

Vladas Vijeikis

Rinkiminis veiksmas dar vadinamas balsavimu, nors jokio balso pilietis nepareiškia. Rinkiminėje būstinėje kiltų baisus nustebimas, jeigu savo mintis imtum balsu reikšti.

Taigi ir aš nuėjau balsuoti arba rinkti (vadinkite, kaip kam patogiau). Tikrumoje šis veiksmas atliekamas skylių bado. Tad gal ir reikėtų vadinti bado?

Na tiek to. Šiais metais Amerikoje balsavo mažiau negu penkiasdešimt nušimčių. Prisijungiau prie mažumos. Skylių bado būsinyje mane pasitiko visas pulkas teisėjų, kurie sėdėjo už didelio stalo ir vartė storas knygas. Tiesą sakant, buvau vienintelis balsuotojas. Teisėjai, matyt, labai ilgėjosi darbo ir tuojau ėmė manęs klausinėti, kas aš toks ir kur gyvenu. Vartė storas knygas ir ieškojo. Pagaliau suradę, labai niokojo mano pavardę. Bet dovanoju. Ne kiekviena lietuviška pavardė įkandama amerikiečiui, nors jis ir teisėjas.

Teisėjai nepasitenki-

no mano žodžiu ir pareikalavo dokumentų, įrodančių, kad prieš juos – tikrai tas, o ne koks apsimetėlis. Pateikiau vairuotojo leidimą (driver's license). Pavartė ir sako, kad reikia dar kito. Norėdamas pasirodyti kultūringas ir patikimas, pateikiau bibliotekos kortelę ir dar priedo pridėjau "medicare" pažymėjimą. Šis buvo pastumtas į šalį. Užteko dviejų.

Gavau balsavimo ar rinkimo kortelę ir buvau "nuvairuotas" prie mašinos. Jokios būdelės. Kas nors per petį gali žvilgtelėti, kokias skylutes aš su yla bado. (Tų būdelių baisiai pasigedo Brazauskas.)

Pasirinkau savo kandidatų. Tik ne tuos, kurie karinės prievolės vengė. Už tokius nebalsuoju. Išėjau savimi labai patenkintas, kad atlikau pareigą ir pasirodžiau amerikietiškesnis už amerikietį.

Vakare televizijoje tuojau pradėjo skelbti nugalėtojus. Ir be reikalo, nes televizijoje jau seniai buvo nurodoma, kas laimės ir pralaimės. Mano kandidatas pralaimėjo, nors jo oponentas, apklausinėjant balsuotojus, buvo pripažintas nepatikimu ir labai suktu. Tokia jau amerikietiška tradicija.

Tiesą sakant, priešrinkiminė kampanija gerokai įgrįso. Dabar televizija galės grįžti prie įdomesnių dalykų: žmogudysčių, išprievartavimų, padėgimų, pagrobimų, išieškojimų ir kitų dalykų. Bus skelbiami apsigavusieji politikieriai, kuriuos tik ką išrinko.

Kai kas gailisi tų neišrinktųjų. Ką jie dabar darys? Neverkite. Politikierių tarpe yra labai humaniška tradicija. Pralaimėjusieji gauna puikias tarnybas. Gal net geresnes, negu renkamos. Dar neteko matyti politikierių prie bedarbių pašalpos dalinimo ar prie benamių sriubos katilo.

STAŽUOTĖ AMERIKOJE

Prieš keletą metų neįdrisom pasvajoti apie Ameriką, o ką ir bekalbėti apie stažuotę vienoje iš žymiausių pasaulio klinikų. Lietuvos Nepriklausomybė atvėrė duris į pasaulį. Gerų žmonių dėka turiu puikią galimybę praleisti penkias savaites Klivlendo klinikų bendrosios anestezijos skyriuje. Nuoširdus ačiū šių klinikų gydytojui anestezilogui – intensyvistui Erik Bloomfield, pakvietusiam tobulintis,

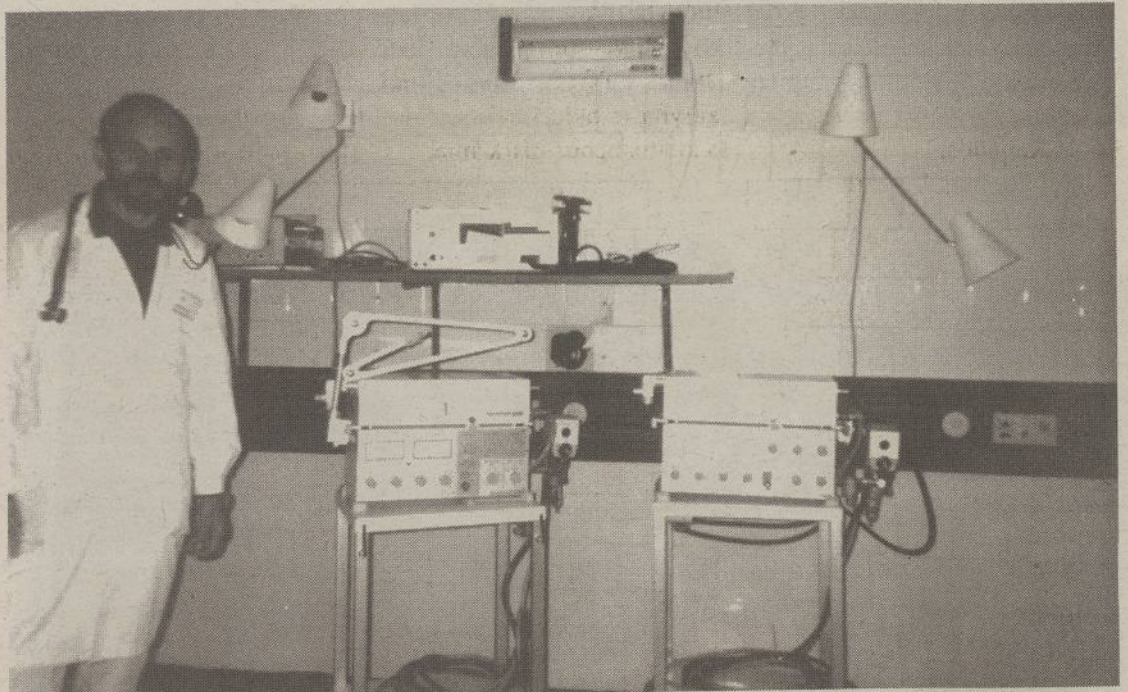
dr. Gintautui Sabataičiui, padėjusiam įgyvendinti šią kelionę.

Tai mano pirmas vizitas į JAV. Pirmieji išpuodžiai – labai geri. Amerika turi daug gražių tradicijų. Žmonės moka ne tik rimtai dirbti, bet ir smagiai bei turiningai ilsėtis. Tai šalis, kur daug šypsenų, malonaus ir laisvo bendravimo, pagarbos vienas kitam. Čia – pastangų ir galimybių kraštas, kuriame jei dirbsi, tai ir turėsi.

"Vilties partnerystės" Klivlendo (Cleveland) daktarų grupė dėkoja Wisconsin firmai "Marquette Electronics", kuri paaugojo jau antrą monitorių Klaipėdos miesto ligoninės operacinei. Ši 10 tūkstančių dolerių kainuojanti prietaisą parūpino Dr. Eric Bloomfield, Cleveland Clinic Foundation anestziologas, jau labai daug pasidarbavęs Lietuvos labui.

Operacijų metu labai naudingą aparatą iš Klivlendo į Klaipėdą nemokamai persiuntė Čikagos TRANSPAK agentūra, kuriai vadovauja Romas Pukštys. Šios agentūros Klivlendo skyriuje darbuojasi Rūta Degutienė. Nuoširdžiai dėkojame ir TRANSPAK skyriams Lietuvoje, pristačiusiems šį aparatą į Klaipėdos Miesto ligoninę. Tokią labdarą aukštai įvertino Klaipėdos Miesto ligoninės vadovai. Apie tai mums pranešė Dr. Algis Šlepavičius iš Klaipėdos.

Dr. Gintautas Sabataitis

Plaučių ventiliavimo aparatas, kurį Klivlendo (Cleveland) klinikos padovanojo Klaipėdos miesto ligoninei. Šalia jo – intensyviosios terapijos skyriaus vedėjas dr. A. Baranovas

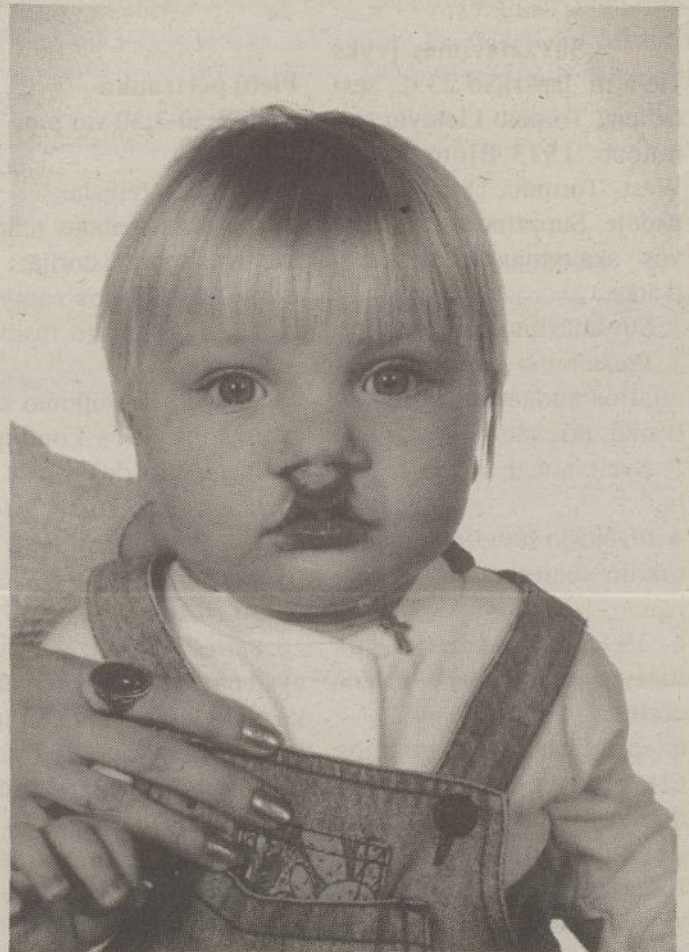
Ligoninėje, žinoma, pribloškia aprūpinimas modernia medicinos aparatūra, priemonėmis, medikamentais. Man neįprasta, kad nieko netrūksta. Po ranka yra viskas, ko gali prireikti pačiai netikėčiausiai situacijai. Ne tik gydytojams taip dirbti maloniau – ligonis yra maksimaliai saugus.

Darbas puikiai organizuotas. Netrūksta personalo, kiekvienas žino savo vietą, tikslias pareigas ir gerai jas atlieka. Kolektyvas dirba darniai ir draugiškai. Jei ir yra konkurencija – tai netrukdo, o padeda dar geriau dirbti.

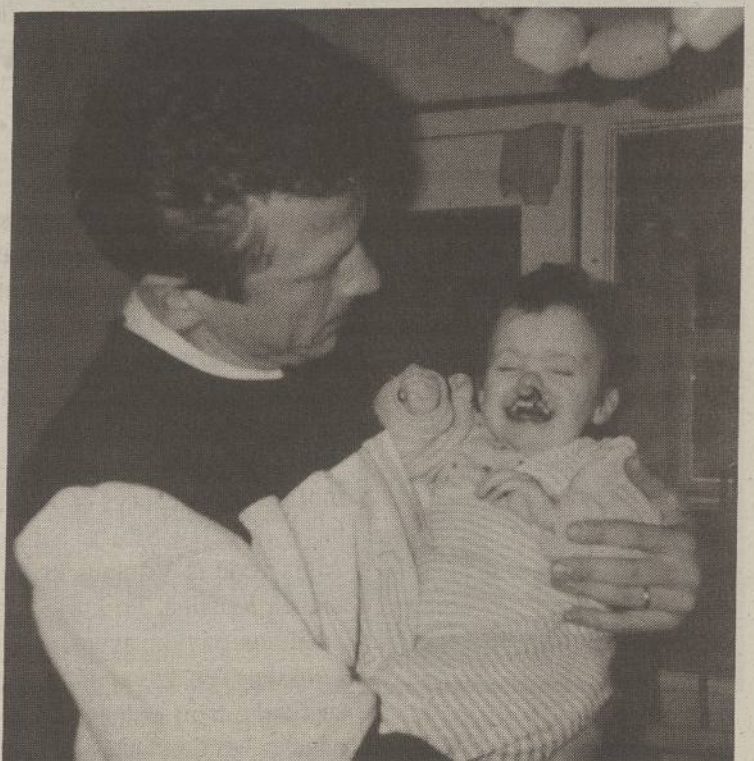
Rasa Bražiūnienė, gydytoja - anestziologė, (Klaipėdos miesto ligoninė)

PADĖKA

"VILTIES PARTNERYSTEI"

Vaikutis, turintis įgimtą veido defektą, laukiantis, kada jį operuos Klivlendo medikai

Dr. Vytautas Grykšas su vaiku iš Klaipėdos specializuotų kūdikių namų, ruošiamu operacijai

SPORTO ŽINIOS

ŠALFASS-GOS SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyks 1996 m. lapkričio 23 d., šeštadienį, Toronto Lietuvių Namuose, 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario, Kanadoje. Supažindiname "Dirvos" skaitytojus su jo darbotvarka:

1. Suvažiavimo atidarymas.
2. Prezidiumo ir mandatų komisijos sudarymas. Darbotvarkės priėmimas.
3. Sveikinimai žodžiu ir raštu.
4. Praėjusio suvažiavimo protokolo skaitymas ir priėmimas.
5. 1997 m. ŠALFASS-gos varžybų programos ir kalendorius.
6. Pranešimai ir diskusijos dėl VI-jų Pasaulio Lietuvių Sporto žaidynių, II-sios Tautinės olimpiados 1998 m. Lietuvoje ir Pasaulio Lietuvių slidinėjimo pirmenybių 1997 m. vasara Australijoje.
7. Pasiūlymai dėl ŠALFASS-gos sporto apygardų administracinio pertvarkymo. Diskusijos ir nutarimai.
8. Pasiūlymai dėl ŠALFASS-gos statuto pakeitimų.

Pietų pertrauka
2:30-3:30 val p.p.

9. Einamieji reikalai:
 - a) sportinės spaudos reikalai. Lietuvos sporto istorija;
 - b) ŠALFASS-gos santykiai su Lietuvos sporto institucijomis;
 - c) Šarūno Marčiulionio krepšinio mokyklos komandos viešnagė Kanadoje;
 - d) pranešimas apie Lietuvos dalyvavimą Olimpinėse žaidynėse Atlantoje;
 - e) kiti einamieji reikalai.
10. Pranešimai žodžiu ir raštu:
 - a) Centro Valdybos pirmininko, gen. sekretoriaus, išdininco, kitų (jei yra);
 - b) Lietuvių Sporto fondo. Apyskaita. Diskusijos;
 - c) Lietuvių Bendruomenės atstovų;
 - d) Sporto apygardų: Kanados, Rytų, Vid. Vakarų;
 - e) sporto šakų ir kitokių komitetų (pageidautina – raštu): krepšinio, tinklinio, lengvosios atletikos, plaukimo, lauko teniso, stalo teniso, ledo ritulio, šaudymo, slidinėjimo,

- kėgeliavimo, golfo, šachmatų, raketbolo, futbolo (soccer), soft-bolo/beisbolo, kitų (jei yra);
- f) 1996 m. žaidynių/pirmenybių vykdytojų: slidinėjimo, kėgeliavimo, senjorų krepšinio, šachmatų, 46-jų žaidynių Čikagoje, jaunučių krepšinio, softbolo, golfo, lengvosios atletikos, šaudymo, plaukimo;
- g) ŠALFASS-gos Garbės teismo;
- h) ŠALFASS-gos Revizijos Komisijos.
11. Diskusijos dėl visų pranešimų.
12. Klausimai ir sumanymai.
13. Suvažiavimo uždarymas.

P.S. Norinčius darbotvarkę papildyti, prašome savo pageidavimus pranešti ŠALFASS-gos Centro Valdybos pirmininkui Audriui Šileikai, 150 Colbeck St., Toronto, Ont. M6S 1V7, Canada. Tel. 416-767-6520. Faksas: 416-760-9843.

ŠALFASS-gos CENTRO
VALDYBA

Skiepijimas nuo gripo Klivlendo (Cleveland) Šv. Jurgio parapijoje G.Juškeno nuotr.

MIRĖ BUVĘS "DIRVOS" ADMINISTRATORIUS A.J.BILIŪNAS

Spalio 30 d. savo namuose staiga mirė Algis Jonas Biliūnas, sulaukęs 65 metų, rašytojo Jono Biliūno

giminaitis, buvęs tremtinys. Velionio tėvas Jonas Biliūnas buvo Anykščių apylinkės partizanų būrio vadas. Nuo stribų kulkos jis žuvo savo tėviškės laukuose 1945 m. birželio mėnesio 23 d. 1948 m. visa šeima – motina, abi seserys ir Algis buvo išvežti į Sibirą. Sibire Algis vedė iš Vilniaus krašto kilusią Kristiną. Po kurio laiko jiems pavyko išvažiuoti į Lenkiją. Ten gyvendami, jie susilaukė trijų dukterų ir sūnaus.

Tačiau ir Lenkijoje gyvenimas buvo sunkus. Gimininių pastangomis Algis J.

Biliūnas 1965 metais, prieš pat Kalėdas atvyko į JAV. Kitų metų balandį prie jo prisijungė ir likusieji šeimos nariai. Keletą metų jie gyveno New York valstijoje, o po to persikėlė į Cleveland.

Jam dirbant "Dirvoje", prenumeratorių apskaitai buvo panaudota kompiuterinė įranga.

Aukštaitiškas velionio nuoširdumas ir atvirumas lydėjo jį visą gyvenimą. Tebūna lengva Tau, Algi, sveitinga Amerikos žemė!

Jonas Kazlauskas
Juožas Biliūnas

KAIMYNŲ NAUJIENOS

• **BALTARUSIJOS KONSTITUCINIS TEISMAS GALI BŪTI PALEISTAS.** Baltarusijos prezidentas Aleksandras Lukašenka ketina laikinai sustabdyti, o gal net ir nutraukti šalies Konstitucinio teismo veiklą. Tai žurnalistams pareiškė Baltarusijos Konstitucinio teismo pirmininkas Valerijus Tichinia, remdamasis patikimais šaltiniais iš artimiausios prezidento aplinkos. Jeigu valstybės vadovas ryšis tokiam žingsniui, konstitucinio teismo pirmininkas kvalifikuos šiuos veiksmus kaip nekonstitucinius, neteisėtus ir baudžiamus. Šiuo atveju V.Tichinia ketina kreiptis į JTO, Europos Tarybą ir Europos konstitucinių teismų tarybą. Vis dėlto jis pareiškė viltį, kad pirmadienį Baltarusijos konstitucinis teismas galės tęsti savo įprastinį darbą.

• **ESTIJA RATIFIKAVO KANKINIMUS UŽDRAUDŽIANČIĄ ET KONVENCIJĄ.** Estija tapo 32-ąja valstybe, kuri ratifikavo kankinimus uždraudžiančią Europos Tarybos (ET) konvenciją. Estijos užsienio reikalų ministras Siimas Kalas trečiądienį Strasbūre perdavė šios konvencijos ratifikavimo raštą. Todėl kovos su kankinimais komiteto ekspertai dabar galės netikėtai apsilankyti Estijos įkalinimo vietose, policijos skyriuose ir juos tikrinti. Per ligšiolinius kovos su kankinimais komiteto kontrolinius patikrinimus nepatenkinama padėtis buvo nustatyta kai kuriose Ispanijos, Turkijos ir Austrijos įkalinimo įstaigose.

• **"NESTE" ĮRENGĖ ESTIJOJE VISIŠKAI AUTOMATIZUOTĄ DEGALINĘ.** Suomijos naftos koncernas "Neste" Taline atidarė pirmąją Baltijos šalyse visiškai automatizuotą degalinę. Naujojoje "Neste" degalinėje nėra aptarnaujančio personalo - automobilių aptarnavimas visiškai automatizuotas. Neturintys specialios "Neste" elektroninės kortelės vairuotojai taip pat gali užsukti į degalinę - čia už benziną galima mokėti ir grynais pinigais.

• **"HANSA" BANKO FILIALAS LATVIJOJE DIRBA NUOSTOLINGAI.** Atlikus "Hansabank-Latvija" auditą, paaiškėjo, kad šis didžiausio Estijos "Hansa" banko filialas Latvijoje dirbo nuostolingai. "Hansabank-Latvija" nuostoliai per devynis šių metų mėnesius siekė 12,46 milijono Estijos kronų.

• **LENKIJOS PREMJEERAS – PRIEŠ YPATINGAS TEISES RUSIJAI.** NATO ir Rusijos sutarties pasirašymas prieš priimančią galutinį nutarimą dėl sąjungos plėtimo faktiškai reikš, kad patvirtinamos specialios Rusijos teisės. Tai nėra geras būdas padėti Europoje stabilizuoti. Lenkija su tuo nesutinka, pareiškė Lenkijos premjeras Włodzimierz Cimoszewicz per susitikimą Hagoje, Olandijos tarptautinių reikalų institute.

Niekas neabejoja dėl Rusijos vaidmens Europos saugumo struktūrose, tačiau kiekviena šalis turi teisę pasirinkti savo vietą saugumo sistemoje. Rusijos potencialas nėra pakankamas argumentas, kad jai būtų suteiktos ypatingos teisės, pažymėjo Lenkijos premjeras.

Su giliu liūdesiu pranešame, kad 1996 m. lapkričio 7 d. Klivlende (Cleveland) mirė

VYTAUTAS B.BRIZGYS

Nuliūdę liko:

sūnūs Arūnas ir Vydas, vaikaičiai Diana ir Gediminas, brolis Bernardas, seserys Anelė Keidošienė (Lietuvoje) ir Salomėja Čibirkienė (Kanadoje).

Velionis bus laidojamas Čikagoje, Šv. Kazimiero kapinėse

A. † A.

BIRUTEI GRUZIENEI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo vyrui VINCUI GRUZDŽIUI ir visiems artimiesiems

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos
St. Peterburgo skyriaus
valdyba ir nariai

RENGINIŲ KALENDORIUS

- LAPKRIČIO 17 d., po pamaldų – Lietuvos Garbės konsulato atidarymas Klivlende (Cleveland)
 - LAPKRIČIO 17 d. – Šv. Jurgio parapijos rudens festivalis – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p.
 - LAPKRIČIO 23 d., šeštadienį, LVS-gos "RA-MOVĖ" Klivlendo (Cleveland) skyriaus valdyba Lietuvių Namuose rengia Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimą
 - LAPKRIČIO 24 d. 4 val. p.p. Lietuvių namuose Klivlendo (Cleveland) apylinkės LB rengia Lietuvių dienas.
- Programoje: humoristas Vitalijus Žukauskas, solistė Virginija Muliolienė ir rašytoja Aurelija M. Balašaitienė.
- GRUODŽIO 7 d. Clevelando Lietuvių Žuvininkų klubas "LITTS ANGLERS CLUB" rengia metinę loteriją - balių. Bilietus galima užsakyti pas klubo narius
 - GRUODŽIO 14 d., šeštadienį, 9 v.r. – Susikaupimo diena – rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Praves kun. Julius Sasnauskas. Rengia ateitininkai
 - GRUODŽIO 24 d. 9 val. vakaro – Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje

OHIO ĮVYKIAI

Lapkričio 30 d. Cleveland'o 200 metų sugrįžtųjų paradas. Momentai iš miesto praeities, dabarties ir ateities. Tel. 216/ 687-1996.

Lapkričio 30d. – Rankdarbių įvairenybės. Chippewa High School, 100 Valley View, Doylestown, OH. Tel. 330/ 658-6462.

Gruodžio 5 d. – Šventinių šviesų uždegimas, Market Ave., Canton miesto centre. Tel. 330/ 456-7253.

Gruodžio 7-8 d. – Amerikos kalėdinė dailės ir rankdarbių paroda. Butler Institute of American Art, 524 Wick Ave., Youngstown. Tel. 330/ 743-1711 Ger.J.

RUDENS FESTIVALIS

Už poros savaitžių Jurginėje bus metinis rudens festivalis ir kalakutų loterija. Šiuo metu intensyviai platunami didžiosios loterijos bilietai. Per pastaruosius sekmadienius buvo traukiamos \$50 dovanos ankstesnės loterijos bilietų platintojams. Dovanas laimėjo Jenny Straniero ir Julija Vencienė.

Ger.J.

SKIEPAI JURGINĖJE

Spalio mėn. po savaitgalio pamaldų buvo pasiekta nuo gripo 45 Šv. Jurgio parapijos nariai. Nemokamus skiepus parūpino ir skiepijo dr. Antanas Bacevicius, dr. Linas Vaitkus ir gailestingoji sesuo Ingrida Civinskienė. Parapiečiai dėkingi tiems geradariams.

Ger.J.

Pasakoja Aušra Babickienė, tris metus dirbusi Kretingoje, Pranciškonų kolegijoje
V.Bacevičiaus nuotr.

LIETUVOS RESPUBLIKOS GARBĖS KONSULATAS

Lietuvos Respublikos Garbės Konsulato atidarymo iškilmės įvyks lapkričio 17 d., sekmadienį.

Iškilmų tvarka:

- 1) 9:45 – vėliavų pakėlimas ir Konsulato pašventinimas;
- 2) 10:00 – Šv. Mišios Dievo Motinos šventovėje;
- 3) 11:00 – Garbės Konsulės pristatymas

Psychological Health Center and Alcoholism Treatment Program, Inc.

6315 Pearl Road, Suite 101
Parma Heights, Ohio 44130

Telefonas: (216) 845-9061

Faksas: (216) 8454-9062

Dr. Gintautas Z. Sabataitis-Psichologas

Priimame "Medicare" ir kitus sveikatos apdraudimus

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports * visas * prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY
FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

ATLANTA IMPORT EXPORT

JŪSŲ PASLAUGOMS CLEVELAND'E MŪSŲ ATSTOVAS:

LITMA IMPORT EXPORT

639 EAST 185 STREET
CLEVELAND OH 44119

216-481-0011

SIUNČIAME SIUNTINIUS LAIVU

LABAI SKUBIEMS SIUNTINIAMS - ORO CARGO
AUKŠTOS KOKYBĖS MAISTO SIUNTINIAI

JŪSŲ SIUNTINIUS PRISTATYSIME Į NAMUS
BET KURIOJE LIETUVOS, LATVIJOS, ESTIJOS,
BALTARUSIJOS VIETOJE, O TAIP PAT MASKVOJE,
PATERBURGE IR KALININGRADO SR.

ATLANTA IMPORT EXPORT

(312) 434-2121 arba (800) 775-7363

A.Babickienės pranešimas sudomino klausytojus

V.Bacevičiaus nuotr.

Šiais metais vietoj tradicinių Lietuvių Dienų ruošime Lietuvių Bendruomenės VAKARONĘ

Lapkričio 24 d., 4:00 val. popiet
Lietuvių namų didžiojoje salėje

Programoje: mūsų visų pamiltas solistė Virginija Bruožytė-Muliolienė
ir

humoristas Vitalijus Žukauskas iš New Yorko, savo taikliu humoru linksminęs
daugelį lietuvių telkinių.

Humoristą pristatys mūsų rašytoja žurnalistė Aurelija Balašaitienė.

Vakaronė vyks prie stalų, su lengvais užkandžiais.

Veiks apmokamas gėrimų bufetas.

Bilietai \$10.00; jaunimui iki 18 m. – \$5.00

Bilietus galima užsakyti pas Viktorą Šilėną, tel. 531-8207

arba įsigyti Dievo Motinos parapijos kavinėje.

Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba
Maloniai kviečiame visus apsilankyti

DIRVA

ĮVAIRENYBĖS

PADIDINO PENSIJAS

JAV Socialinio draudimo administracija pranešė spaudoje, kad nuo 1997 m. sausio 1 d. 2.9% padidinamos pensijos. Cost Of Living Adjustment (COLA) – pragyvenimo išlaidų pabrangimo priedas bus mokamas 44 milijonams amerikiečių, gaunantiems socialinio draudimo pensijas.

Tuo pačiu, 38 milijonams Medicare Part B programos (sveikatos draudimo) dalyvių mokestis bus pakeltas po \$1.30, t.y. iki \$43.80 per mėnesį.

Ger.J.

TARYBOS RINKIMAI

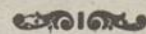
Spalio paskutinį savaitgalį Šv. Jurgio parapijoje įvyko Parapijos Tarybos rinkimai. Į šią tarybą išrinkti: Dr. Antanas Bacevičius, Virginija Rubinski, Lawrence Stochl, Kęstutis ir Liucija Tamosiūnai. Jų dviejų metų kadencija prasidės 1997 m. sausio 1 d. Dar vienerius metus taryboje pasiliks pernai rinkti nariai: Petras Bacevičius, Steven Juodvalkis, Steven Kristoff, Algirdas Matulionis ir Walteris Salaikas.

Ger.J.

"DIRVAI" AUKOJO:

T.Blinstrubas, Chicago, IL \$100
B.Abromaitienė, Toronto, Canada 50 Kanados dolerių
L.Trečiokienė, Toronto, Canada, 50 Kanados dolerių
J.Budreika, Toronto, Canada
..... 25 Kanados doleriai
M.Račys, Toronto, Canada
..... 25 Kanados doleriai
K.P.Budrevičius, Toronto, Canada 25 Kanados doleriai
E.Senkuvienė, Toronto, Canada
..... 25 Kanados doleriai
I.Jasys, Columbus, OH \$20
A.Liutkus, Shaker H., OH ... \$20
G.H.Gontar, St. Luis, MO... \$20
E.Santvarienė, S.Bost., MA \$10
S.Augonis, S.Bost., MA \$10
J.Vidūnas, Auburn, MA \$10
S.Mykolaitis, Oak Lawn, IL \$10
P.Razgaitis, Seven H., OH .. \$10
A.Laucis, Mt.Olive, IL \$10
S.Budejus, Palos Hts., IL \$10
V.Zubrickas, Chipley, FL \$5
J.Kartanas, Omaha, NE \$5

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

FOR RENT

Marcella Rd. 2 family down.
Taking applications:
2 bedrooms, carpeted,
appliances, central air,
paneled family room. Large
maintained yard. No pets.
\$525.00 Tel. 382-1773

Lietuviška muzika Jums!

Prieškarinė ir šiuolaikinė. Viena audiokasetė su atsiuntimu – \$10, vienas CD – \$20. Atsiimant nieko mokėti nereikia.

Prašome parašyti registruotame laiške, kiek ir kokios muzikos Jūs pageidaujate bei atsiųsti čekį atitinkamai pinigų sumai.

Laiškus siųskite adresu:

Antanas Abromaitis
Pašilaičių 8-10
Vilnius
Lithuania

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts,
Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm

866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

\$475.00 – Į LIETUVĄ

New York / Newark–
Vilnius–New York / Newark

\$550.00 – Į LIETUVĄ

Chicago–Vilnius–Chicago

Prie kainos priskaičiuokite mokesčius. Ši kaina galioja lapkričio mėnesiui ir kelionėms Naujųjų Metų sutikimo proga.

Norėdami gauti išsamesnių žinių, kreipkitės į:

Albiną arba Kristiną
BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel: 617-965-808
800-216-5987

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus
Skubiems siuntiniams – AIR CARGO

Komercinės siuntos – pagal susitarimą.
Pinigai pervedami doleriais. Nuo išsiuntimo dienos
į gavėjo rankas – per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi: **55 svarai įvairaus maisto už \$98 ir šventinis siuntinys už \$39**

\$98 – rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinas, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai – 55 svarai (25 kg.);

\$39 – tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, vitaminai.

Jums pageidaujant, atsiųsime smulkesnę informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą!

TRANSPAK, 2638 W. 69TH ST.
CHICAGO, IL 60629 Tel. 312-436-7772

ROTA DEGUTIENĖ, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092
Tel. 216- 943-4662
Mūsų atstovybė Lietuvoje: Vilnius, 26-28-27, 26-24-27

RITA STAŠKUTĖ

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1996

Skrydžiai į Vilnių dar vis geriausiomis kainomis
Atstovaujame FINNAIR, SAS, ir kitas oro linijas

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

JAKUBS AND SON

Laidojimo įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamautojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA

Lithuanian Credit Union
Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 **481-6677**

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000